

Korkeakouluopiskelijoiden tietämys ja kiinnostus joukko- rahoitusta kohtaan

Laura Lindholm

Tekijä(t) Laura Lindholm	
Koulutusohjelma Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelma	
Opinnäytetyön otsikko Korkeakouluopiskelijoiden tietämys ja kiinnostus joukkorahoitusta kohtaan	Sivu- ja liitesivumäärä 40 + 6
<p>Joukkorahoitus on viime vuosina kehittynyt rinnakkaiseksi tavaksi kerätä yritykselle rahoitusta eritoten pienille ja keskisuurille tai start up-yrityksille. Joukkorahoituksella tarkoitetaan yksityishenkilöiden tai organisaatioiden etukäteen määrätyle hankkeelle esitettyjä rahoituspyyntöjä. Ne kerätään Internet-pohjaisten palvelualustojen kautta usein pieninä yksikösummina, mutta suurelta joukolta, jolloin voidaan saada kasaan suuriakin summia.</p> <p>Tässä opinnäytetyössä selvitettiin Haaga-Helia ammattikorkeakoulun opiskelijoilla teetetyllä kyselytutkimuksella opiskelijoiden tietämystä joukkorahoituksesta, rahoituspäätöksen tekemiseen motivoivia tekijöitä sekä sitä kuinka kiinnostuneita he ovat aihepiiriä kohtaan ja koetaanko joukkorahoitus tarpeellisenä rahoitusmuotona.</p> <p>Aihealuetta lähestytään selvittämällä joukkorahoitusta käsitteenä, sen historiaa ja joukkorahoitusalueiden merkitystä. Joukkorahoituksen synnyn edellytyksenä on pidetty Web 2.0:n syntyä. Tarkkaa joukkorahoituksen syntyajankohtaa on vaikea määrittellä, mutta sen selkeämmän kasvun alkupiste voidaan ajoittaa vuoden 2008 finanssikriisin tienoille. Joukkorahoitus tavataan jakaa neljään eri malliin: sijoituspohjaiseen, vastikepohjaiseen, lahjoituspohjaiseen ja lainapohjaiseen. Sisällöllisesti ne vaihtelevat sekä toiminnallisesti, että taloudellisesti. Tällöin myös syyt rahoituspäätöksen syntyyn vaihtelevat ja motivaatio ei ole ainoastaan taloudellinen vaan myös mahdollisesti sosiaalinen tai materiaallinen.</p> <p>Empiirinen osa toteutettiin kvantitatiivisena kyselytutkimuksena. Tulokset vahvistivat ennakkohypoteesia siitä, että joukkorahoitus on vielä varsin tuntematon aihealue, mutta sitä kohtaan suhtaudutaan lähtökohtaisesti positiivisesti. Kuitenkaan vielä sitä ei nähdä kovinkaan todennäköisenä sijoituskohteena opiskelijoiden keskuudessa. Joukkorahoituksen kuitenkin oletetaan jäävän tulevaisuudessa muita rahoitusmuotoja tukevaksi vaihtoehdoksi. Kasvattamalla alan luotettavuutta ja tunnettua joukkorahoituksella olisi kuitenkin mahdollisuus kasvaa vielä marginaalisesta rahoitusmuodosta kohti keskeisempää markkinoita tukevaa ja täydentävää rahoitusmuotoa.</p>	
Asiasanat joukkorahoitus, joukkoistaminen, joukkorahoitusalue, kyselytutkimus	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Joukkorahoitus ilmiönä	3
2.1	Joukkorahoituksen kehitys Suomessa ja maailmalla	6
2.2	Joukkorahoituksen eri muodot	7
2.3	Joukkorahoitusalojen merkitys joukkorahoitukselle	11
3	Opiskelijoiden tietämys ja kiinnostus joukkorahoitusta kohtaan	14
3.1	Tutkimuksen rakenne ja toteutus	14
3.2	Tutkimustulokset	16
3.2.1	Taustatiedot	16
3.2.2	Vastaajien tietämys joukkorahoituksesta	18
3.2.3	Vastaajien kiinnostus joukkorahoitusta kohtaan	21
3.2.4	Rahoittamaan motivoivat ja riskitekijät	23
3.2.5	Väittämät	25
3.2.6	Avoimet vastaukset	29
3.3	Yhteenveto	30
4	Pohdinta	33
4.1	Johtopäätökset	33
4.2	Pohdinta	34
	Lähteet	38
	Liitteet	41
	Liite 1. Kyselylomake	41
	Liite 2. Tutkimuksen saatekirje	46

1 Johdanto

Uutta liiketoimintaa perustettaessa yritykselle syntyy menoja ennen kuin liiketoiminnasta realisoituu tuloja yrityksen käyttöön. Tällöin yrityksen tulee yleensä kääntyä ulkopuolisten rahoittajien puoleen. Useiden projektien ja hankkeiden rahoitustarvetta ei pystytä täyttämään olemassa olevilla rahoituslähteillä. Täyttämään tätä vajetta on syntynyt joukkorahoitus. Finanssivalvonta määrittelee joukkorahoituksen olevan yksityishenkilöiden tai organisaatioiden etukäteen määrätyille hankkeille esitettyjä rahoituspyyntöjä. Ne kerätään yleensä suurelta joukolta, mutta pienempinä summina Internet-pohjaisten palvelualustojen kautta. (Finanssivalvonta 2015.)

Erilaisten joukkorahoitushankkeiden kautta kerättiin 735 miljoonaa euroa vuonna 2012 ja niillä rahoitettiin lähes puolta miljoonaa eri hanketta. Kasvua vuoteen 2011 verrattuna oli 65 %. (Euroopan komissio 2014a.) Suomessa alan koon on arvoitu olevan noin 18 miljoonaa euroa vuonna 2013 (Valtioneuvostonvarainministeriö 2015). Joukkorahoitus rahoitusmuotona on ilmiönä sangen uusi, mutta silti varsin nopealla tahdilla kasvava rahoitusmuoto. Opinnäytetyön aiheeksi valikoitui joukkorahoitus juuri siitä syystä, että se on uusi ja mielenkiintoinen rahoitustapa erilaisille kasvaville projekteille. Näkökulmaksi opinnäytetyöhön valittiin sijoittajan näkökanta, sillä suuri osa aiemmista aiheesta tehdyistä opinnäytetöistä ovat tehty rahoituksen saajan kannalta, eivätkä niinkään rahoituksenantajan kannalta. Lisäksi näkökulma on nykykehityksen kannalta mielenkiintoinen, sillä kuluttajan ja internetin rooli on lisääntynyt yritystoimintaa ohjaavaksi ja kuluttajia on alettu hyödyntämään yhä enemmän osana liiketoimintaa.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää kohdejoukon tietopohjaa ja kokemuksia joukkorahoituksesta sekä niiden taustalla vaikuttavia motiiveja sijoittamiselle. Aiheeseen päädyin henkilökohtaisen kiinnostuksen pohjalta. Aiheena joukkorahoitus on minulle uusi ja vielä varsin tuntematon, joten tämän opinnäytteen kautta haluan syventää omaa tietämystäni aiheesta. Opinnäytetyön ensisijaisena kohderyhmänä voidaan pitää joukkorahoitusaloja ja joukkorahoituksella rahoitusta hakevia yrityksiä. Tutkimuksen tavoitteen voisi kiteyttää kolmeen pääongelmaan ja kolmeen alaongelmaan:

1. Mikä on tutkimusjoukon tietämys joukkorahoituksesta?
 - 1.1 Eroavatko eri ryhmien tiedot toisistaan?
 - 1.2 Kuinka hyvin tutkimusjoukko tuntee eri joukkorahoitusaloja ja eri joukkorahoituksen malleja?
2. Millaiset ovat tutkimusjoukon kokemukset joukkorahoitushankkeista?
 - 2.1 Millaiset tekijät motivoivat tutkimusjoukkoa osallistumaan joukkorahoitushankkeeseen?
3. Koetaanko joukkorahoitus tarpeellisena rahoituskanavana?

Vaikka sijoittajana joukkorahoituksessa voi toimia sekä yksityishenkilöt, että organisaatiot, on tässä tutkimuksessa yritykset ja yhteisöt jätetty tutkimuksen ulkopuolelle. Sijoittajalla opinnäytetyössä tarkoitetaan lähtökohtaisesti yksityishenkilöä eli kuluttajaa. Aihetta on myös rajattu koskemaan vain Internetin välityksellä jonkin joukkorahoitusalan kautta tapahtuvaan rahoitukseen.

Tutkimusjoukkona tässä opinnäytetyössä ovat Haaga-Helian ammattikorkeakouluopiskelijat. Työ rajattiin koskemaan tulevaisuuden sijoittajia, sillä kyseessä on varsin uusi sijoitusmuoto ja mahdollisesti joukkorahoitus tulevaisuuden sijoitustapa, on varsin mielekästä tutkia aihetta tulevaisuuden sijoittajilla. On myös toivottavaa, että vastaajalla on pohjatietoa yritystoiminnasta ja sen rahoituksesta, mistä syystä Haaga-Helian opiskelijat ovat mielekäs tutkintajoukko, sillä kyseinen ammattikorkeakoulu profiloituu liike-elämän asiantuntijoiden kouluttajana ja kaikkien opiskelijoiden perusopintoihin kuuluu yritys- sekä liiketoiminnan kursseja. Vastausta tutkimuskysymyksiin haetaan kyselytutkimuksella.

Tämä opinnäytetyö rakentuu johdannon lisäksi kolmesta pääluvusta. Opinnäytteen toisen pääluvun eli viitekehyksen pyrkimyksenä on hahmottaa joukkorahoitusta ilmiönä ja avata sen toimintalogiikkaa. Viitekehyksessä käydään lävitse joukkorahoituksen historiaa sekä sen kehityskulkua. Tarkastelun alaisena ovat myös eri joukkorahoituksen muodot sekä joukkorahoitusalan ja niiden merkitys joukkorahoituksen onnistumiselle sekä kasvamiselle.

Kolmannessa luvussa tarkastellaan kyselytutkimuksen avulla saatua tietoa ja avataan tutkimusmetodia tarkemmin. Lisäksi luvussa pyritään analysoimaan saadut tulokset aihealueittain niin, että kyseisissä luvussa vastataan asetettuihin tutkimuskysymyksiin sekä peilataan niitä viitekehukseen. Lopuksi luvussa neljä tutkielman tulokset ja päätelmät vedetään yhteen sekä pohditaan opinnäytetyöprosessia.

2 Joukkorahoitus ilmiönä

Joukkorahoituksen taustalla on Internetin aktiivisen käytön lisääntyminen ja kuluttajan roolin muutos. Tämä on luonut yrityksille mahdollisuuden käyttää hyväksi Internetin aktiivisia käyttäjiä. Yksi tällainen kehityskulku on ollut joukkorahoituksen synty. Joukkorahoitusta on hyvin monenlaista tarkasteltuna niin taloudelliselta näkökantilta kuin toiminnalliseltakin. Erityisen potentiaalista sen on ajateltu olevan uusien liiketoimintaideoiden rahoittamiseen. (Valtionvarainministeriö 2014, 9.)

Joukkorahoituksen kehitykselle keskeisenä tekijänä on ollut joukkoistamisen synty. Joukkoistaminen määritellään yleensä sellaisiksi tehtäviksi, jotka ovat avoimia kaikille. Tämä seikka erottaa joukkoistamisen ulkoistamisesta. Joukkoistaminen jaetaan yleensä vielä kahteen alaluokkaan vapaaehtoiseen ja palkalliseen joukkoistamiseen. Erona näiden muotojen välillä on nimenmukaisesti se, että palkallinen joukkoistaminen tarkoittaa sellaisia tehtäviä, joita tehdään rahaa vastaan. Sen sijaan vapaaehtoinen joukkorahoitus perustuu tehtäviin, joihin osallistutaan vapaaehtoisesti. Selkeimpiä esimerkkejä joukkoistamisesta ovat harrastelijavalokuvaajien otoksien käyttö kuvituksena lehtileikkeissä tai Wikipedian syntyminen. Joukkoistamisen avulla saadaan kerättyä ihmisten tietoa ja taitoja yhteen sekä saadaan ne kanavoitua yhteiseen päämäärään. (Aitamurto 2012, 8). Joukkoistamista voidaan kuvata yhden osapuolen vaatimilla ja vastaanottamilla pienillä pyrkimyksillä ja panoksilla suurelta joukolta ihmisiä, joille niillä on arvoa. Joukkoistaminen mahdollistaa sellaisten ihmisten olemisen jonkin alan ekspertti, jolla on kyseiselle alalle intohimo, mutta joka ei välttämättä toimi kyseisellä alalla. (Buckingham 2015, 21–22.)

Joukkorahoitus on yksi joukkoistamisen alakäsitteistä. Joukkorahoituksella viitataan sellaiseen rahoitukseen, jossa Internetin välityksellä kerätään suurelta sijoittajajoukolta varoja erilaisiin tarkoituksiin, hankkeisiin tai projekteihin. Pyyntöjen esittämiseen liittyy tarkasti ennalta määriteltä voimassaoloaika. Sijoitettavat summat ovat yleensä kooltaan pieniä, mutta näitä sijoituksia voi tulla monelta eri taholta, jolloin pienistä summista saadaan kerättyä suurempia kokonaisuuksia. (Aitamurto 2012, 15). Samalla luodaan mahdollisuus aktivoida uusia toimijoita rahoitusmarkkinoille, sillä kynnys rahoittamiseen ja kiinnostavien hankkeiden tukemiseen on huomattavasti matalampi, kuin perinteisissä rahoitusmuodoissa. Tämän kautta pystytään vähentämään pankkitileillä olevaa niin sanottua laiskaa rahaa ja saamaan pääoma tehokkaampaan käyttöön. Tiivistetysti voidaan sanoa, jos joukkoistamisella pyritään ideoiden keruuseen, niin joukkorahoituksessa kuluttajan rooli on laajentunut myös hankkeen rahoittamiseen. (Valtionvarainministeriö 2014.)

Mikä tekee joukkorahoituksesta uniikkia ja erottaa sen muusta rahoitustoiminnasta on se, että se ei rajoitu vain tavanomaiseen verkostoitumiseen. Varsinaisen rahan keräämisen lisäksi joukkorahoituk-

sen avulla saadaan kerättyä palautetta tuotteesta tai palvelusta ennen kuin se julkaistaan markkinoilla. Joukkorahoitus nähdäänkin usein ylimääräisenä ja kustannustehokkaana markkinointivälineenä. Täten rahoitusta hakeva taho pystyy varmistamaan kassavirran heti tuotteen julkaisemisen jälkeen tai vastaavasti saamaan tietoa kannattaako hanketta viedä yleensä ottaen ollenkaan markkinoille. Kerrytetty palaute ja informaatio voi liittyä esimerkiksi hinnoitteluun, kysyntään tai mahdollisten ostajien demografisiin tekijöihin. (Ordanini, Miceli & Pizzetti 2011, 445; De Buysere, Gadja, Kleverlaan & Marom 2012, 13.)

Rahoitusta hakevan tahon kannalta joukkorahoitus on äärimmäisen tehokas tapa hankkia informaatiota siitä onko hankkeelle kiinnostusta markkinoilla ja saada kuluttajat osaksi yrityksen arvionluomisprosesseja. Joukkorahoituslupien kautta saatavan markkinainformaation lisäksi, rahoittajat voivat myös levittää sanaa tuotteesta tai palvelusta omissa sosiaalisissa piireissään. Joukkorahoituksen kautta saavutetuista hyödyistä keskeisin on juurikin kuluttajien sosiaalinen ulottuvuus ja toimiminen aktiivisessa roolissa. Rahoittajat toimivat hankkeen tukijoina myös markkinoinnin kannalta edistäänsään ja kertoessaan hankkeesta omille verkostoilleen. Tämä tapahtuu usein täysin ilmaisesti. Joukkoistamisen avulla yritys voi saada kustannustehokkaasti tietoa siitä, minkälaisia tuotteita markkinoilla kaivataan tai uusia ideoita tuotekehitykseen. Joukkorahoitushankkeiden rahoittajat ovatkin luonteeltaan yrittelijöitä ja ymmärtävät erilaisten projektien potentiaalin. Tämä johtaa myös selkeän yhteyden syntymiseen rahoittajan ja kuluttajan välille. Parhaimmillaan se voi johtaa asiakaslojaaliuteen sekä tuotteeseen kiintymiseen. Keskimäärin kuitenkin joukkorahoituskampanjat ovat suhteellisen lyhyitä, eikä rahoituksen hakijalla ole liiemmin aikaa tehdä arviota siitä kuinka tuote tulee lopulta menestymään markkinoilla. (De Buysere jne. 2012, 9-13.)

Joukkorahoituksen sosiaalinen ulottuvuus toimii myös toiseen suuntaan. Rahoittajilla on keskeinen rooli myös yhteiskunnallisena vaikuttajana. Joukkorahoituksessa kuluttajat aktiivisesti jakavat verkossa omaa asiantuntijuuttaan ja mielipiteitään uudesta hankkeesta. Kuluttajille avautuu uudenlainen mahdollisuus olla osa yhteiskunnan kehitystä ja samalla toimia hankkeen markkinatestaajina. Tarjolla on useanlaisia mahdollisuuksia ja hankkeita. Joukkorahoituksen kautta kuluttajille syntyy mahdollisuus vaikuttavuussijoittamiseen. Sillä tarkoitetaan sijoittamista, jolla pyritään saamaan myös sosiaalisia tai ympäristövaikutuksia pelkän taloudellisen hyödyn lisäksi. Vaikuttavuussijoittamisella voi olla hyvin keskeinen merkitys esimerkiksi lähituotantoon ja paikallisten toimijoiden elinkeinoihin. (Investopedia 2015b; Työ ja elinkeinoministeriö 2014, 53)

Olellainen joukkorahoituksen kautta saavutettu hyöty on myös hankkeiden omistajien mahdollisuus hakea rahoitusta suhteellisen helposti myös kansainvälisesti. Rahoituksen hakemisen lisäksi joukkorahoitus tarjoaa kätevän väylän rahoitettavan tuotteen ja yrityksen viemiselle kansainvälisille markkinoille. Rahoituksenhakijalle tarjoutuu mahdollisuus saada myös uusia kansainvälisiä asiakkaita tuotteelleen. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2014, 53.)

Riskin käsite joukkorahoituksessa on hieman erilainen verrattuna perinteikkäämpään rahoitustoimintaan. Riski kytkeytyy hyvin pitkälti käytettyyn joukkorahoitusmetodiin. Tappion mahdollisuus ei välttämättä tarkoita sitä, että sijoitetulla pääomalla tehtäisiin rahallista tappiota tai, että se johtaisi pääoman häviämiseen, sillä rahoittaja ei välttämättä arvioi hankkeen menestymistä suhteessa saatuun rahalliseen voittoon. Joukkorahoitukseen liittyvät riskit koskevat eritoten sijoitusperusteista rahoitusmallia, mutta niitä voidaan soveltaa myös muihin malleihin. (De Buysere jne. 2012, 9-10, 15.) Joukkorahoitukseen liittyvät riskit voidaan jakaa kahtia pieniin ja usein listaamattomiin yrityksiin liittyviin riskeihin ja joukkorahoitusalan kautta toimimiseen liittyviin riskeihin. (Esma 2014, 4.)

Jälkimarkkinoiden likviditeetti on ollut keskeinen kysymys puhuttaessa joukkorahoitukseen liittyvistä riskeistä. Riskinä on, ettei sijoittaja pysty myymään osakkeitaan tai niiden ostaja ei pysty varmentamaan myyjän omistusoikeutta niihin. Ongelma korostuu eritoten, kun kysymyksessä ovat kasvuyritykset, jotka harvemmin listautuvat jälkimarkkinoille. Ongelmallista on erityisesti markkinoilta poistuminen ja rahoitetun yrityksen lisärahoituksen kerääminen. Mahdollista on, että rahoituksen hakija toteuttaa toisen rahoituskerroksen, jolloin vanhojen osakkeenomistajien omistussuhde pienenee. Tätä ilmiötä kutsutaan diluutioksi. (De Buysere jne. 2012, 16; Invesdor 2015b.)

Kun uusi joukkorahoituskampanja käynnistetään, niin idealle haetaan rahoitusta joukkorahoitusalan kautta. Kampanjan ollessa käynnissä tuoteidea tai muu hanke on julkisesti nähtävillä kaikille. Tämä mahdollistaa idean kopioimisen. Kilpailijat voivat nähdä idean ja mahdollisesti jalostaa sitä eteenpäin. Jokaisen joukkorahoituksella rahoitusta hakevat tulisi pitää tämä riski mielessään rahoitusta hakiessaan. Eritoten, sillä jälkikäteen voi olla hyvin hankalaa tai kallista todistaa, että idea oli varastettu. Tällä voi olla myös välillinen vaikutus hankkeen arvonalentumisen kautta sijoittajaan. (Buckingham 2015, 49.)

Joukkorahoituksen keskeisimpinä hyötyinä rahoitusmarkkinoita ajatellen on painopisteen muuttuminen pois perinteisistä finanssipalveluista. Tällöin mikään yksittäinen toimija ei voi kontrolloida markkinaa, vaan markkina on hajautetumpi. Näin saadaan myös mahdollisuus luoda todellinen markkinahinta ja korkotaso, kun organisaatioiden sijasta ne ovat joukkojen määriteltävissä. Näin ollen yksittäiset tahot eivät pysty manipuloimaan markkinahintoja tai vaikuttamaan liikaa rahoitettavien hankkeiden laatuun. Niin sanottujen portinvartijoiden vaikutus rahoitettavien projektien valitsemisessa pienenee ja painopiste siirtyy laajemmalle pohjalle. Lisäksi pk-yrityksille mahdollistuu rahoituksensa hajauttaminen ja rahoitusriskin pienentäminen sekä todennäköisyys rahoitusvajeeseen pienenee. (Buckingham 2015, 24; De Buysere jne. 2012, 23.)

2.1 Joukkorahoituksen kehitys Suomessa ja maailmalla

Pienten yksikkösummien kerääminen suurelta joukolta ei ole mitään uutta tai mullistavaa. Historian saatossa rahaa on kerätty mitä erinäisimpiin tarkoituksiin, selkein esimerkki tästä lienee hyväntekeväisyys. Mikä kuitenkin on erottanut ajan saatossa joukkorahoituksen tästä kehityksestä, on se seikka, että kuluttajat odottavat sijoittamalleen rahalle vastinetta. Yleensä sillä tarkoitetaan rahallista sellaista, mutta vastine voi olla joskus muutakin kuten henkilökohtaiseen asemaan liittyvää. Ajan saatossa on syntynyt työkalut ja tarvittava teknologia kommunikoinnin ja eri osapuolten tarpeiden koostamisen järjestämiselle. Joukkorahoituksen kehityksen alussa rahoituksen hakijat ja vastaanottajan kohtasivat lähinnä sähköpostin välityksellä, mutta sittemmin tarpeeseen on kehittynyt varsinaiset joukkorahoituspalvelut. Toisekseen sittemmin rahan keräämisen rinnalle on liittynyt joukkoistamisen ominaispiirteitä eli joukko luo rahallista sekä muuta panosta jo kehitetyille idealle. (Buckingham 2015, 18; Neiss jne. 2013, 32; Ordanini jne. 2011, 445.)

Yhtenä tärkeimpänä kehityskulkuna joukkorahoituksen synnyn kannalta on pidetty Web 2.0:n syntyä. Termillä viitataan Internetin uuteen yhä interaktiivisemmän ja yhteisöllisemmän version syntyyn. Nykypäivän Internetissä tiedon avoin jakaminen ja sen vapaa julkaiseminen ovat keskeisessä roolissa, ja tiedon aktiiviseen jakamiseen on olemassa useampia alustoja. Käsite Web 2.0 ei viittaa niinkään Internetin teknisten ominaisuuksien parantumiseen, vaan muutokseen siinä, kuinka Internetiä käytetään.(Investopedia 2015.)

Joukkorahoitus on kehittynyt alun perin Yhdysvalloissa 1990-luvulla erilaisten hyväntekeväisyys- ja taideprojektien rahoituksen hakemiseksi, joka tehtiin Internetsivustojen kautta (Kaleva 2013). Kuitenkin sen yleistymisen taustalla on sanottu olevan vuoden 2008 finanssikriisi, joka on johtanut varainhankinnan kustannuksien kasvamiseen sekä näin ollen heikentänyt luottolaitosten mahdollisuuksia rahoittaa erinäisiä projekteja. Näin ollen pk-yritysten on ollut pakko aloittaa etsimään rahoitusta vaihtoehtoisten kanavien kautta. Mediassa on ollut keskustelua niin sanotusta rikkinäisestä pankkisektorista ja tarpeelle muutokselle kohti eettisempää ja läpinäkyvämpää finanssisektoria, joukkorahoituksen synty voidaan nähdä osana tätä kehityskulkua. (Buckingham 2015, 12.)

Suomen joukkorahoitusmarkkinoiden kooksi vuonna 2013 on arvioitu vajaa 20 miljoonaa euroa. Joukkorahoituksen osuus on verrattain pieni, mutta lupaava verrattuna samana vuonna tehtyihin pääomasijoituksiin ja businessenkeleiden sijoituksiin, joiden rahoitettu määrä oli noin 140 miljoonaa euroa. Joukkorahoitusmarkkinat ovat kuitenkin kasvaneet sangen nopeasti ja uusia joukkorahoituspalveluita oletetaan syntyvän niin ikään nopealla tahdilla. Maailmanpankki arvioi, että vuoteen 2025 mennessä koko joukkorahoitusmarkkina on kasvanut lähes 70 miljardin euron suuruiseksi. (Talouselämä 2014.) Haastavaa on kuitenkin tarkkaan arvioida joukkorahoituksen asemaa rahoitusmarkkinoilla tulevaisuudessa. Suomessa markkinan on arvioitu kasvavan noin 20–50 prosenttia vuodessa riippuen

joukkorahoitusmallista. Euroopan tasolla nopeimmin kasvava malli on ollut vastikepohjainen malli, jonka rahoitettavat määrät ovat viisinkertaistuneet. Sijoituspohjaiset hankkeet ovat lukumääräisesti tuplaantuneet samalla kun lahjoituspohjaiset sijoitukset ovat kasvaneet 50 prosenttia. Myös lainapohjaiset sijoitukset ovat kasvaneet nopealla tahdilla, noin 75 prosenttia Euroopan tasolla. (De Buysere jne. 2012, 22).

Suomalaisten toteuttamista joukkorahoituskampanjoista suurimmat ovat olleet pääasiassa vastikepohjaisia ja ne on toteutettu pitkälti yhdysvaltalaisten joukkorahoitusalojen kautta. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2014, 54.) Suomessa yksi tunnetuimmista joukkorahoitushankkeista on ollut Iron Sky -elokuvan rahoittaminen. Kyseisestä elokuvasta 10 prosenttia rahoitettiin joukkorahoituskampanjan aikana kerätyillä varoilla. (Invesdor 2015c.)

Valtionvarainministeriö on jättänyt ehdotuksensa joukkorahoituslaista. Lakiehdotuksen tarkoituksena on luoda pelisäännöt joukkorahoitukselle, joka on ollut vielä sääntelemätön toimiala. Sillä pyritään monipuolisempiin ja kasvaviin rahoitusmarkkinoihin, mikä on Suomen kannalta tärkeää kehitystä myös tulevaisen joukkorahoitusmarkkinoille. (Valtionvarainministeriö 2015.) Suomen rahoitusmarkkinat ovat olleet hyvin perinteikkäästi pankkikeskeiset ja yritysrahoituksen näkökantilta asiaa tarkastellen uuden mahdollisuudet ovat positiivinen lisäys markkinoille. Keskeiseksi rahoitusmuodoksi joukkorahoituksella on kuitenkin vielä matkaa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2014, 59.)

Vaikka joukkorahoituksen kasvu on nähtävissä helposti tutkimalla tilastoja, Suomessa markkina on vielä pieni ja sen kehittymiseen tulee vaikuttamaan vahvasti se kuinka markkina kehittyy maailmalla sekä eritoten Euroopassa. Havaittavissa on ollut myös merkkejä siitä, että pankit olisivat lähdössä mukaan markkinaan. Oletettavissa on, että alalle kehittyy sekä suuria globaaleja toimijoita, että pieniä paikallisiin hankkeisiin keskittyviä toimijoita. Alalla on suuri potentiaali kehittyä perinteisiä rahoituslähteitä täydentäväksi vaihtoehdoksi. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2014, 59.) Se, millaiseksi markkina kehittyy tulevaisuudessa, on pitkälti joukkojen, alojen ja viranomaisten käsissä.

2.2 Joukkorahoituksen eri muodot

Joukkorahoitus on luonteeltaan hyvin pitkälti markkinoita ohjaavaa. Sijoitettavat hankkeet voivat olla luonteeltaan hyvin erilaisia, esimerkiksi taideprojekteja, tiedettä tai vaikkapa muotia. Näin ollen kuluttajat kertovat millaisiin projekteihin uskovat, ja mitkä ovat heidän kiinnostuksensa painopisteet. (Aitamurto 2012, 15). Siitä syystä, että joukkorahoituskampanjalla voidaan hakea rahoitusta mitä erilaisimpiin projekteihin on syntynyt erilaisia joukkorahoitusmetodeja. Ne eroavat keskenään niin toiminnallisesti kuin taloudellisestikin ja jaetaan perinteisesti neljään eri kategoriaan. Jaottelussa on pieniä eroja painotuksissa ja ne vaihtelevat lähteestä riippuen. Jaottelu ja mallit ovat kuitenkin pääpiirteissään sa-

manlaiset. Tähän opinnäytetyöhön on valittu Framework for European crowdfunding -raporttia mukai-
leva jaottelu, sillä se on selkein ja kattavin esitellyistä vaihtoehdoista sekä se on opinnäytetyön ai-
heen kannalta tarkoituksenmukaisin. Raportissa esitellyt neljä eri mallia ovat sijoitus-, vastike-, laina-
ja lahjoitus pohjainen malli (De Buysere jne. 2012, 10.) Täysin aukotonta jaottelua on mahdoton tehdä
alan uutuuden ja vakiintumattomuuden vuoksi ja mallit tulevat varmasti vielä muuntumaan markkinoi-
den kasvaessa ja muuttuessa.

Tulevaisuuden yritysrahoituksen kannalta sijoitus pohjainen joukkorahoitusmalli on kaikkein potentiaa-
lisin. Sijoitus pohjaisella joukkorahoituksella, toiselta nimeltään pääomapohjaisella joukkorahoituksella
tai joukkosijoittamisella, tarkoitetaan sellaista joukkorahoitusta, josta vastineeksi saadaan rahoitetta-
van yrityksen osakkeita taikka muutoin omistusoikeuden yritykseen suhteessa sijoitettuun summaan.
(Invesdor 2015.) Tämä siis tarkoittaa sitä, että rahoituksen hakijan tulee olla aina yritys ja rahoittajat
saavat aina sijoitustaan vastaan osan yritystä. Kääntäen tämä myös tarkoittaa sitä, että vastaavasti
riskit ja mahdollinen saatu voitto on joukkorahoituksen malleista suurimmat. Mikäli yritystoiminta tai
muu rahoitettu hanke on ollut positiivinen, saadaan sijoitukselle voittoa. Sitä vastoin sijoittaja voi
myös hävitä sijoittamansa summan. Mahdollinen voitto onkin yksi keskeisimmistä syistä sijoittaa sijoit-
uspohjaiseen joukkorahoitushankkeeseen. (De Buysere jne. 2012, 18; Valtionvarainministeriö 2014,
9.)

Sen sijaan, että rahoitusta tarvitseva yritys tai muu taho hakisi lainaa pankilta, voi se joukkorahoituk-
sen lainapohjaisella mallilla hakea lainaa suoraan ihmisjoukolta. Lainapohjaisen mallin periaate on
hyvin samanlainen kuin normaalin pankkilainan. Takaisinmaksu koostuu yleensä pääoman takaisin-
maksusta ja maksettavasta korosta. Joskaan kaikissa hankkeissa ei annetuille lainalle makseta kor-
koa, esimerkiksi sijoitettaessa sosiaaliin projekteihin kehitysmaihin. Erotuksena normaaliin pankki-
lainaan on se, että joukkorahoitus alusta toimii välimiehenä ja voi tehdä suorituksia lainaajille. Alusta
voi myös toimia puhtaasti vain paikkana, jossa rahoittaja ja rahoituksen hakija löytävät toisensa. (De
Buysere jne. 2012, 10.) Lainamuotoinen joukkorahoitus on tyypillisesti vakuudetonta ja kohdeyritys
voi halutessaan maksaa lainatun pääoman takaisin ennen varsinaisen laina ajan päättymistä. Lisäksi
sijoittajan tulee huomioida, että pääoma lainataan koko laina-ajaksi. Toisaalta joukkolainojen korko-
prosentti on aina ennalta sovittu, joten sijoittaja välttyy korkoriskiltä. (Invesdor 2015b.) Tämä malli
tunnetaan myös nimellä joukkolainaaminen (Euroopan Komissio 2014b, 4).

Laina- ja sijoitus pohjainen joukkorahoitus auttaa tasoittamaan kulutuksen ja tulojen vaihtelua. Tyypilli-
sesti niillä rahoitetaan pk-yritysten liiketoiminnan laajentamista ja tuotantoa. Tällä niin sanotulla ver-
taisrahoituksella saadaan lainattua rahaa paremmilla koroilla tarkemmin määritettyihin käyttötarkoi-
tuksiin, mitä pankeilla on tarjota. Rahoitettavat yritykset ovat yleensä start-up – yrityksiä, joten riski on
näissä kahdessa metodissa suurin. (De Buysere jne. 2012, 18.)

Lahjoitusperusteinen malli perustuu annettuun lahjoitukseen ilman saatua fyysistä tai rahallista vastinetta. Mallin voisi luonnehtia olevan uudistettu versio sponsoroinnista. Lahjoitusperusteista mallia käyttävät useimmiten erilaiset yleishyödylliset yhteisöt ja muut voittoa tavoittelemattomat organisaatiot. Sen lisäksi, että lahjoituspohjaisella joukkorahoitusmallilla saadaan kerättyä varoja yrityksen toimintaan, voidaan myös parhaimmillaan auttaa luomaan uusia luovia projekteja tai muita yleishyödyllisiä hankkeita. Erotuksena kuitenkin perinteisestä rahankeruusta rahat kerätään tarkasti ennalta määritettyyn käyttötarkoitukseen. Näin saadaan helpommin houkutelua sijoittajia, sillä heillä on tarkka tieto siitä mihin käyttötarkoitukseen sijoitetut rahat menevät. Kuten muuhunkin joukkorahoitustoimintaan, liittyy lainapohjaiseen malliin myös tiivis yhteydenpito siitä miten hanke on edennyt. Näin rahoitusta hakeva taho saa rahoittajat sitoutettua projektiin ja lisäävät jatkosijoitusten todennäköisyyttä. (De Buysere jne. 2012, 18.)

Vastikepohjaisen mallin kautta kerätyt tuotot käytetään yleensä pääomaksi jonkin uuden tuotteen tai palvelun kehittämiseksi. Saadut vastikkeet ovat yleensä pieniä, enemmänkin symbolisia palkintoja, esimerkiksi pääsylippuja, tapaamisia levyjä tai teknologiaa. Käytännössä saatu palkkio liittyy ennalta määritettyihin palkkiotasoihin, joissa saatuja vastikkeita on erilaisia riippuen sijoitetusta summasta. Tätä mallia käytetään yleensä pienempien kulutushyödykkeiden tuotannon rahoittamiseen ennen kuin varsinainen tuote lanseerataan markkinoille. Mikäli joukkorahoituskampanja on onnistunut, saa tuotteen kehittäjä samalla viestin tuotteen pärjäämisestä markkinoilla myös sen elinkaaren myöhemmissä vaiheissa. Sekä vastike-, että lainapohjaisten joukkorahoituskampanjoiden tarkoituksena on yleensä kerätä pienempiä summia ja ne ovat keskittyneet muun muassa terveyteen, koulutukseen tai sosiaalisiin hankkeisiin. (De Buysere jne. 2012, 10.)

Aina käytetty joukkorahoitusmalli ei ole puhtaasti mikään edellä esitetyistä, vaan hankkeessa saattaa on olla piirteitä useammasta mallista. Esimerkiksi vastike- ja lainapohjaisten mallien sekoitus on hyvin tyypillistä. Tällöin osa haettavasta rahoituksesta on lainapohjaista ja osa vastikepohjaista, jota käytetään varsinaisen tuotteen kehittämiseen. Saatu palkkio rahoittajan kannalta on siis koronmaksu ja kehitetty tuote. Mallien sekoitukset ovat erityisen hyödyllisiä, mikäli aikomuksena on hakea rahoitusta useampaan tarkoitukseen. (De Buysere jne. 2012, 11.)

Euroopassa selkeästi suosituin malli kerätyssä rahassa mitattuna on ollut vastikeperusteinen malli, jota on käytetty lähes puolessa kaikista joukkorahoitushankkeista. Sijoitus- ja lahjoituspohjaisten mallien osuus on ollut vajaa neljännes kumpaisenkin. Lainaperusteinen malli on ollut selkeästi vähiten käytetty malli. Lukumääräisesti eniten kampanjoita on ollut lahjoituspohjaisilla malleilla. Pääasiallinen syy tähän on rahoituksen hakijoiden erilaiset motiivit ja tarpeet, esimerkiksi sijoituspohjaisella mallilla rahoitusta hakevan tahon rahoituksen tarve on keskimääräisesti suurempi kuin lahjoituspohjaisella mallilla rahoitusta hakevan tarve.

Se, minkälaisen hankkeen sijoittaja valitsee osallistuessaan joukkorahoitushankkeeseen rahoittajana, riippuu hyvin pitkälti sijoittajan motiiveista. Motiivit jaetaan kolmeen pääryhmään jotka ovat esitettyinä kuviossa 1.

Kuvio 1. Joukkorahoitukseen motivoivat tekijät ja niihin liittyvät joukkorahoitusmallit (De Buysere jne. 2012, 12.)

Taloudellisista syistä joukkorahoitushankkeeseen investoivat sijoittavat joko sijoitus- tai lainapohjaisen joukkorahoitusmetodin kautta (De Buysere jne. 2012, 12–14). Motiivina on yksinkertaisesti mahdollinen saatu taloudellinen voitto ja mahdollinen nopea kasvuprofiili. Positiivisena puolena on myös se seikka, että sijoittaja voi itse valita hankkeen sen riskiprofiilin mukaan salkkuunsa sopivaksi. (Buckingham 2015, 74.)

Sosiaalisista syistä sijoittava saa palkkionsa siitä, kun hän näkee hankkeen onnistuvan ja saa olla osana suurempaa projektia. Rahoittajalla on jokin tunnesidos hankkeeseen tai halu kuulua johonkin ryhmään, eli sijoittajat toisin sanoen saavat hankkeen onnistumisesta jonkinlaista aineetonta hyötyä. Se voi liittyä paikallisiin tarpeisiin, henkilökohtaisiin mieltymyksiin tai rahoitettavan yrityksen arvoihin. Taustalla vallitsevat rahoittajan omat ideologiat tai merkkiuskollisuus. (Freeman & Nutting 2015, 154–155.) Yhteisöt, jotka hakevat tällaisia sijoittajia, käyttävät mallina yleisesti lahjoituspohjaista mallia. Sosiaalisista syistä sijoittava saattaa sijoittaa myös lainaperusteisen mallin kautta, mutta yleensä tällöin sijoituksesta ei makseta korkoa lainkaan. Näin ollen riski yleensä jakautuu sekä taloudelliseen riskiin, että tunteellisiin tekijöihin. (De Buysere jne. 2012, 12–14.)

Sen sijaan vastikepohjaisten mallien kautta sijoittavat odottavat vastineeksi jonkinlaista tuotetta tai palvelua. Aina kuitenkin saadun vastikkeen taloudellinen arvo ei vastaa sijoitettua rahasummaa,

mutta vastikkeen saajalle vastikkeella voi olla suuri tunteellinen arvo. Rahoittajat sijoittavat kampanjaan, koska haluavat, että palvelu tai tuote valmistetaan. He voivat myös odottaa saavansa alennusta tuotteesta sen jälkeen, kun se on lanseerattu markkinoille. Tällaisia piirteitä on myös sijoitus- ja lainapohjaisissa malleissa puhtaiden osinko- tai korkotuottojen sijaan. Motiivit voivat siis olla selkeästi jokin näistä kolmesta päätyypistä tai malli niiden väliltä. (De Buysere jne. 2012, 10–14.) Taulukossa 1 on tiivistetysti eriteltynä erilaiset joukkorahoituksen muodot ja niiden olennaisimmat erot keskenään. Taulukosta käy selkeästi ilmi se, että jako eri motiivien ja palkkioiden perusteella ei ole niin yksinkertainen ja selkeä, vaan usein motiivit ovat monitahoisia.

Taulukko 1. Eri joukkorahoitusmallit suhteessa saatuun palkkioon ja rahoittajan motiiveihin

Joukkorahoitusmalli	Palkkion muoto	Rahoittajan motiivi
Sijoituspohjainen	Sijoituksen arvonnousu, osinko	Taloudellinen, sosiaalinen
Vastikepohjainen	Palvelu, tuote, ennakkoosto	Sosiaalinen, materiaallinen
Lainauspohjainen	Lainapääoma, yleensä korkoineen	Taloudellinen, sosiaalinen
Lahjoituspohjainen	Ei palkkiota	Sosiaalinen

2.3 Joukkorahoitusalueiden merkitys joukkorahoitukselle

Joukkorahoitushankkeiden eri vaiheissa voimme eritellä kolme osapuolta, jotka osallistuvat hankkeeseen eri tavoin. Kaikki alkaa rahoituksen hakijasta eli siitä osapuolesta, jolla on idea, joka kaipaa rahoitusta. Tämän osapuolen intressinä on löytää sellainen markkinaosapuoli, joka on aidosti kiinnostunut hankkeesta. Toisena osapuolena on joukko, joka on kiinnostunut kyseisestä rahoitettavasta hankkeesta ja on valmis sijoittamaan siihen sekä kantamaan hankkeen liittyvät riskit. Toisin sanoen tämä ryhmä on hankkeen rahoittajat. Tätä osapuoltaan yhdistää halu saada hyöty sijoittamiinsa rahavarojaan vastaan. Erottavana tekijänä joukkorahoituksessa muusta rahoitustoiminnasta on, että sijoituksia ei tehdä perinteisten välikäsien, kuten pankkien kautta. Joukkorahoituksessa rahoituksen hakija ja rahoittaja löytävät toisensa joukkorahoitusalueen kautta. Niiden tehtävänä on saattaa yhteen nämä kaksi muuta tahoja. Joukkorahoitusalueena voi toimia mikä tahansa joukkorahoitukseen erikoistunut taho, joka toimii Internetin välityksellä. (Ordanini jne. 2011, 444–445.)

Rahoitusta hakevat tahot esittelevät ideansa alustalle ja tämän perusteella tehdään päätös kampanjan soveltumisesta joukkorahoitukseen. Riippuen joukkorahoitusalueesta sivustoilla julkaistaan joko

kaikki heille esitellyiksi tulleet joukkorahoituskampanjat tai sinne valikoidaan projektit alustojen itse määrittelemän reunaehdoin. Rahoitusta hakevien tahojen huolellinen tutkiminen onkin tärkeää eritoten sijoittajien luottamuksen kasvattamiseksi, mikä on tärkeää alan ja rahoitusmuodon tulevaisuuden kannalta. Alustat pystyvät hyvin pitkälti vaikuttamaan siihen millaisia hankkeita ylipäänsä tulee rahoitettavaksi ja toimia ikään kuin portinvartijoina. Tämä yhdessä erilaisten joukkorahoitusmallien sekä motiivien kanssa antavat joukkorahoitusaloille mahdollisuuden erikoistua tietynlaisiin hankkeisiin esimerkiksi vain kulttuuriin ja taiteeseen. Rahoitettavien hankkeiden valintaan liittyy olennainen riski rahanpesusta sekä rahan keräämisestä rikollisiin tarkoituksiin. Riski korostuu joukkorahoituksessa Internetin tarjoaman korkean anonymiteetin kautta. Tärkeää onkin, että joukkorahoitusaloilla on tarkat kontrollit tällaisen toiminnan havaitsemiseksi ja estämiseksi. Toisaalta, koska rahoittajina toimii suuri joukko, on suurempi todennäköisyys, että petos huomataan. Joukon huomiokyky ei kuitenkaan ole aukoton, joten alustan merkitys petosten havaitsemiseksi on korostunut. (De Buysere jne. 2012, 14–15; Valtionvarainministeriö 2014, 13.)

Mikäli joukkorahoitusaloista hyväksyy rahoitettavan hankkeen, tulee rahoituksen hakijan asettaa tavoite kerättävälle rahasummalle, sekä sille missä ajassa tavoite tulisi saavuttaa. Kampanjan onnistumisen kannalta tavoitteen asettaminen on olennainen osa joukkorahoitushanketta, sillä koko rahoitusmuodon toimintalogiikkaa voitaisiin kuvata kaikki tai ei mitään periaatteella. Tavoite asetetaan ennen kampanjan aloittamista, jolloin rahoituksen hakijan voi olla haastava määrittellä esimerkiksi markkinoiden suuruutta tai mahdollisten tekijänoikeuksien merkitystä. Monet joukkorahoitusaloista ovat kuitenkin joustavia suhteessa kerättävään pääomaan ja ovat ottaneet roolia tavoitteen asettamisen neuvomisessa. Esimerkiksi joukkorahoitusaloista Invesdor tarjoaa konsultointia niin sanotun pitchin eli yritysesittelyn koostamiseen. Pitch sisältää kaikki olennaiset hankkeeseen liittyvät tiedot kuten rahoituksen tarpeen, yrityksen kuvauksen ja taloustiedot. Usein sijoittaja tekee päätöksensä vain pitchin ja muun alustan kautta käydyn kommunikation perusteella. Tällä hetkellä ei ole olemassa lainsäädännöllistä velvoitetta tarjota minkäänlaista kontrolloitua dataa pitchin rakentamiseksi, joten vastuu on vain alustalla ja rahoitettavalla yrityksellä. (De Buysere jne. 2012, 14–15; Invesdor 2015.)

Joukkorahoitusaloilla on keskeinen merkitys kohtaamispaikan tarjoamisen lisäksi tiedon jakamisessa kahden muun tahon välillä. Verrattuna niin sanottuihin businessenkeleihin tai muihin riskirahoittajiin, joukkorahoitushankkeen rahoittajilla ei yleensä ottaen ole yhtä suurta tietoa tai resursseja sijoittaa erilaisiin projekteihin tai tutkia niitä. Sen sijaan heillä on kiinnostusta ja innostusta erilaisiin projekteihin ja omaavat silmää näkemään niiden mahdollisuudet sekä mukanaan tuomat muutokset. Alustojen tulisi varmistaa, että projekteista annetut tiedot olisivat luotettavia sekä tarpeeksi kattavia, jotta vältytään informaatioasymmetrioilta ja, jotta sijoittajilla olisi kaikki tarpeellinen tieto sijoituspäätöksen tekemiseksi. (De Buysere jne. 2012, 9-16.)

Koska kaikki informaatio hankkeesta annetaan joukkorahoituslupien kautta aiheuttaa se rahoittajalle olennaisen riskin, sillä toisin kuin tavallisessa riskirahoituksessa, rahoittaja ei ole suorassa kontaktissa rahoituksen hakijan kanssa. Rahoittaja, joka on usein piensijoittaja, on sen tiedon varassa mitä hankkeesta joukkorahoituslupien kautta esitetään. Riski on erityisen korostunut, sillä sijoitukset kohdistuvat yleensä varsin uusiin yrityksiin. Kommunikaation keskittyminen joukkorahoituslupien kautta vähentää rahoittajan mahdollisuutta valvoa yrityksen liiketoimintaa. Mikäli sijoituspäätöstä tehdessä tarjolla on vain rajattu määrä tietoa hankkeesta, vaikeuttaa se riskin arvioimista ja johtaa usein sen aliarviointiin. Lisäksi ala on vielä niin vakiintumaton, ettei sille ole kehittynyt kattavaa viranomaisvalvontaa. Alan viranomaisvalvonta keskittynyt rahoituksen jälkikäteisvalvontaan, eikä sijoittajan kannalta keskeiseen valvontaan ennen sijoituspäätöksen tekemistä. Viranomaisvalvonnan lisäksi tietokatkoksia ja todennäköisyyttä tulla huijatuksi vähentää joukkorahoituslupien lisääntyminen. (De Buysere jne. 2012, 15.; Valtionvarainministeriö 2014, 14.) Rahoittaja voi itse myös aktiivisella tiedon hakemisella tutkia rahoituksenhakijaa ennen kuin sijoittaa hankkeeseen. Usein rahoituksen hakijat julkaisevat kampanjan ohessa materiaalia yrityksestä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. Kuitenkin keskeinen vastuu on joukkorahoituslupien antajalla, kun rahoitusta hakevat tahot esittelevät projektejaan. (De Buysere jne. 2012, 15.)

Alustan rooli informaation välittäjänä ei pääty kampanjan tavoitteen saavuttamiseen vaan jatkuu myös kampanjan päätyttyä. Usein rahoittaja ja rahoituksen hakija kommunikoivat sekä vaihtavat ajatuksia alustan välityksellä niin kampanjan aikana kuin sen jälkeenkin. Osa rahoittajista ottaa aktiivisemmän roolin päätöksenteossa, ja esimerkiksi osallistuu siihen kampanjasta vastineeksi saadun osakeomistajuuden perusteella. (De Buysere jne. 2012, 14.) Jotkin alustat ovat myös ottaneet roolia jälkimarkkinoiden likviditeetin parantamiseksi. Esimerkkinä tästä on Invesdorin ja Privanetin yhteistyö. (Invesdor 2015b.)

Joukkorahoituslupien toimivat täysin Internet-pohjaisesti ja aina, kun puhutaan tietoteknisten laitteiden kautta tehtävästä toiminnasta, liittyy siihen riski tietoturroista sekä riski alustan toiminnan loppumiselle. Palveluntarjoajien tulee tiedostaa riski tietoturroihin ja pyrkiä mahdollisimman tehokkaasti suojautumaan sitä vastaan. (Valtionvarainministeriö 2014, 13.)

Vaikka joukkorahoituslupien antajat ovat kehittyneet saattamaan kaksi muuta osapuolta yhteen ja toimivat hyödyllisenä toimialustana, ei niiden käyttö ole välttämättömyys puhuttaessa joukkorahoituksesta. Rahoituksenhakija voi myös omatoimisesti Internetin välityksellä perustaa joukkorahoituskampanjan. Tällöin kuitenkin yritys menettää joukkorahoituslupien antajalta saadun asiantuntemuksen, mutta vapautuu joukkorahoituslupien antamisen säännöistä.

3 Opiskelijoiden tietämys ja kiinnostus joukkorahoitusta kohtaan

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää ammattikorkeakouluopiskelijoiden tietopohjaa ja kokemuksia joukkorahoituksesta sekä mahdollisia eroja eri ryhmien välillä. Lisäksi opinnäytetyöllä kartoitettiin sijoituspäätösten taustalla vaikuttavia motiiveja. Tutkimuksella oli tarkoitus saada kuva siitä kokeeko kohderyhmä joukkorahoituksen tarpeellisenä rahoitusmuotona. Tässä luvussa kuvataan opinnäytetyön kohde, perustellaan menetelmävalintoja sekä analysoidaan ja esitellään saadut tulokset.

3.1 Tutkimuksen rakenne ja toteutus

Tutkimuksen perusjoukkona toimivat Haaga-Helia ammattikorkeakoulun opiskelijat, joiden keskuudesta valittiin yksiasteisena ryväsotantana Haaga-Helia ammattikorkeakoulun opiskelijat, jotka ovat aloittaneet opiskelunsa vuonna 2013 ja opiskelevat Pasilan toimipisteessä. Ryväs- eli klusteriotantaa käytetään silloin kun perusjoukon sisällä on luonnollisia alaryhmiä (Heikkilä 2014, 37.).

Tutkimusmenetelmäksi valittiin kvantitatiivinen tutkimustapa, sillä näin pystyttiin saamaan helposti vertailtavissa oleva tutkimusaineisto. Kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen avulla selvitetään lukumääriä ja prosenttiosuuksia hyödyntäen vastausta tutkimuskysymykseen tai -kysymyksiin. Kvantitatiivisen tutkimuksen tutkimustuloksia havainnollistetaan usein taulukoin ja kuvioin sekä pyritään yleistämään suurempaan joukkoon. Tilastollisin menetelmin tutkittaessa kuitenkin vaaditaan tarpeeksi iso otos tulosten luotettavuuden varmistamiseksi. (Heikkilä T. 2014, 15.)

Tutkimus toteutettiin kyselylomakkeella Webropol -työkalun avulla. Näin ollen tutkimuksella saatua dataa pystyttiin havainnollistamaan helposti erilaisten taulukoiden avulla sekä laskemaan erilaisia riippuvuussuhteita eri muuttujien välillä. Verkkokyselyn avulla pystytään varmistamaan vastaajien anonymiteetistä sekä myös vastaajat pystyvät täyttämään verkkokyselyn itsellensä sopivassa välissä. Lisäksi verkossa toteutettava kysely on luonnollinen toteutustapa puhuttaessa Internetin kautta tehtävästä rahoitustoiminnasta. Etuna on myös verkkokyselyn vaivattomuus ja nopeus sekä tutkimuksen tekijän, että vastaajan kannalta. Toisaalta taas kyselyn levittäminen voi osoittautua haastavaksi. Tutkimuksen teettämiseksi haettiin tutkimuslupaa Haaga-Heliasta ja kysely lähetettiin sähköpostitse kaikille vuonna 2013 Haaga-Heliassa Pasilan toimipisteessä opiskelunsa aloittaneille. Kysely lähetettiin 8.12 ja oli avoinna aina tiistaihin 15.12 saakka. Suurin osa vastauksista saatiin ensimmäisenä päivänä kyselyn lähettämisestä.

Tutkimuksen onnistumisen kannalta keskeistä oli luoda helppolukuinen, selkeä ja yksinkertainen kyselylomake, johon olisi nopea vastata. Kyselylomaketta luodessa pidettiin mielessä tutkimusongelmat, joihin kyselyn avulla pyrittiin vastaamaan. Lisäksi pyrittiin huomioimaan, ettei kysymyksiä olisi

liikaa, jotta kyselyyn vastaaja jaksaisi syventyä kysymyksiin vastaamiseen. Kyselylomakkeesta pyydettiin palautetta ja sitä testattiin ennen sen julkaisemista opiskelijoille.

Kyselylomakkeen saatekirjeessä määritettiin joukkorahoitus lyhyesti käsitteenä, jolla pyrittiin saamaan nekin vastaamaan kyselyyn, joilla ei ole aiempaa tietoa aiheesta. Lisäksi suuri osa lomakkeen kysymyksistä pyrittiin muotoilemaan suljetuiksi kysymyksiksi käsittelyn ja analysoinnin yksinkertaistamiseksi sekä helpottamaan vastaajan työtä. Lisäksi tulosten varmistamiseksi, jotta kaikki mahdolliset mahdollisuudet saataisiin huomioitua, lisättiin kysymyksiin myös vaihtoehdoksi avoin kohta ”jokin muu, mikä?”. Kyselylomakkeessa pyrittiin myös välttämään kohdan ”en osaa sanoa”-käyttämistä, jotta tulokset olisivat mahdollisimman kattavat.

Kyselylomake (Liite 1) muodostui 15 eri kysymyksestä. Tutkimuskysymyksillä pyrittiin ratkaisemaan pääongelmat ja niistä johdetut alaongelmat. Tutkimuksella pyrittiin myös löytämään vastaukset ennakkohypoteesiin. Olettamat tutkimusta tehdessä olivat, että joukkorahoitus ei ole vielä saavuttanut suurta tunnettuutta, mutta kiinnostusta sitä kohtaan löytyy. Tämä hypoteesi perustuu viitekehyksessä esitettyyn alan uutuuteen ja vastaavasti kuitenkin sen nopeaan tilastolliseen kasvuun viime vuosien saatossa.

Kyselylomake koostui alun taustamuuttuvia selvittävästä kysymyksistä, joilla pyrittiin mahdollistamaan saatujen tulosten vertailu. Perustietojen lisäksi lomake koostui asenneasteikkokysymyksistä ja suljetuista kysymyksistä, joissa oli valmiit strukturoidut vastausvaihtoehdot. Vaihtoehtoja pyrittiin luomaan mahdollisimman monta, jotta yksityiskohtaiset erot näkyisivät. Jotta saatiin verrattua eri tekijöiden painoarvoa ja niiden keskinäisiä suhteita, lisättiin kysymyslomakkeeseen myös asenneasteikkokysymyksiä. Niitä mitattiin Likertin asteikon mukaisilla asteikoilla 1-5. Kyselylomakkeeseen rakennettiin myös kysymyksen ylyhyppäävä toimintalogiikka perustuen saatuihin vastauksiin, sillä ei ole perusteltua kysyä osaa kysymyksistä mikäli vastaajalla ei ole valmiutta vastata siihen.

Tutkimuslomake pyrittiin luomaan vastaajalleen mukavaksi, joten alkuun sijoitettiin kysymyksiä, joille olisi mahdollisimman yksiselitteiset vastaukset. Niissä selvitettiin joukon pohjatietoja ja kokemuksia joukkorahoituksesta. Lomakkeen lopussa kysymykset liittyivät sijoittamisen motiiveihin sekä kohdejoukon mielipiteitä kartoittaviin kysymyksiin. Lisäksi lomakkeen lopussa oli tilaa avoimille kommentteille joukkorahoitukseen liittyen. Vastaukset analysoitiin sekä Microsoft Exceliä, että SPSS -ohjelmistoa käyttäen.

3.2 Tutkimustulokset

Tutkimustulokset analysoidaan seuraavassa teemoittain alkaen vastaajien taustatiedoista, tietoisuudesta joukkorahoitushankkeista, kiinnostuksesta ja motivaatiosta joukkorahoitushankkeisiin sekä viimeisenä perehdytään saatuihin avoimiin vastauksiin sekä väittämiin. Vastauksia kyselylle saatiin yhteensä 56 kappaletta. Tutkimustuloksien analysointiin käytetään lähinnä taulukoita ja prosenttiosuuksia, sillä näin pienellä aineistolla tilastollisten tunnuslukujen esittäminen ei ole mielekäästä, koska yhden henkilön vastauksella on niin suuri painoarvo kokonaisuudessa.

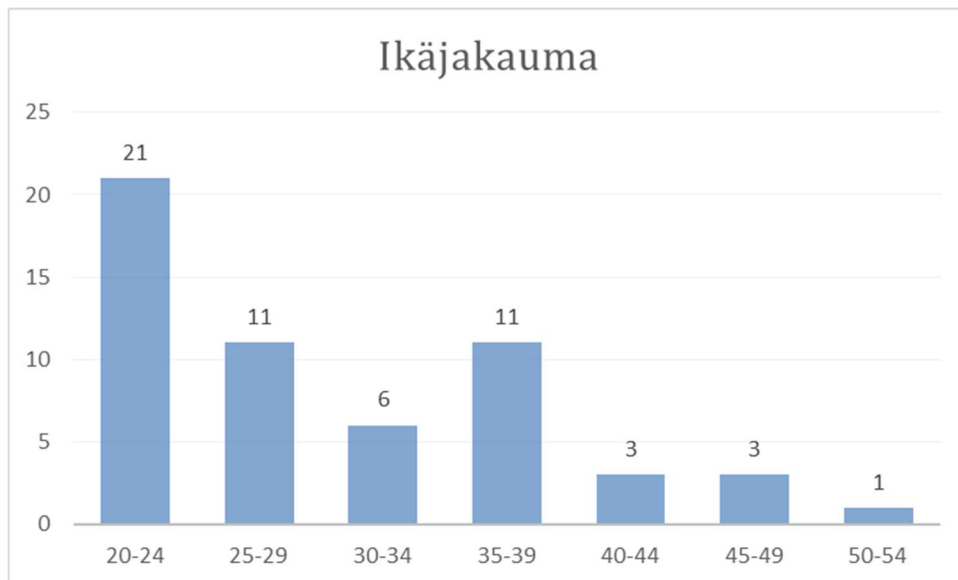
3.2.1 Taustatiedot

Taustakysymyksillä selvitettiin vastaajien ikää, sukupuolta sekä koulutusohjelmaa. Vastaajista hie-
man yli puolet eli 34 kappaletta, olivat naisia ja miehiä 39 %:a eli 22 kappaletta. (Taulukko 2).

Taulukko 2. Vastaajien sukupuolijakauma

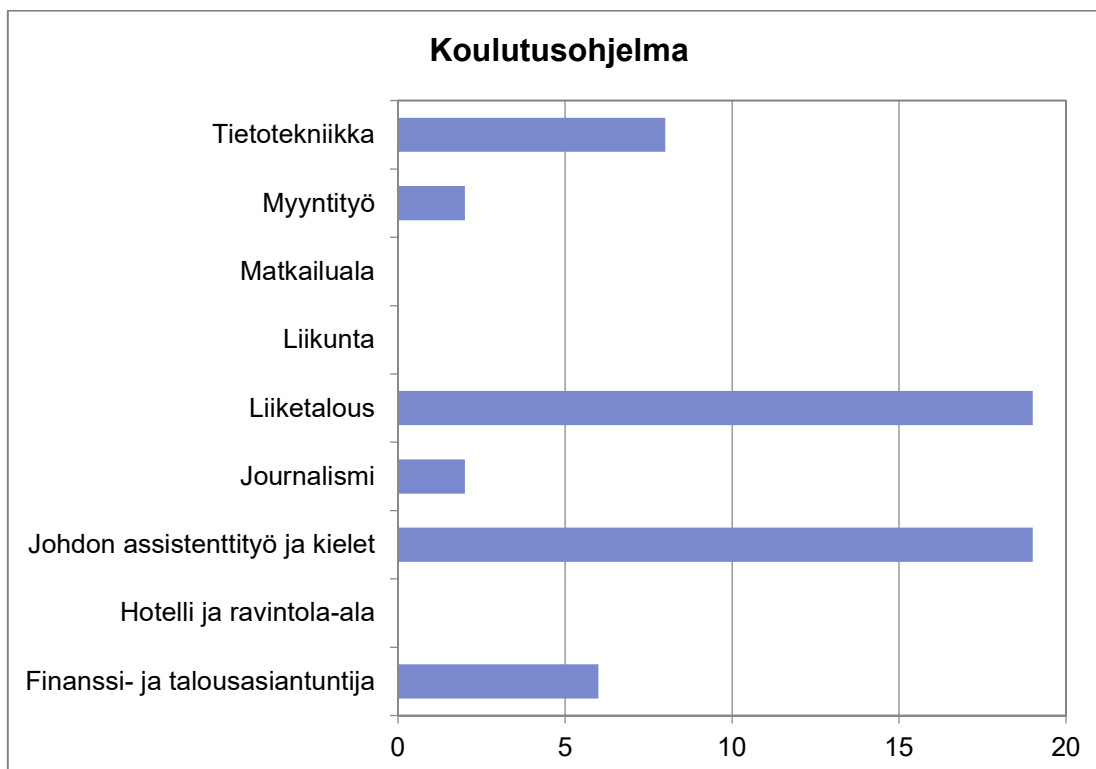
Sukupuoli	N	Prosenttiosuus
Nainen	34	61 %
Mies	22	39 %
Yhteensä	56	100 %

Vastaajien ikää kartoitettiin avoimella ikäkysymyksellä. Vastaajista 38 %:a oli alle 25-vuotiaita. Toiseksi eniten kyselyyn vastasi 25-29 -vuotiaita ja 35-39 -vuotiaita, joidenka prosentuaaliset osuudet olivat 20 %:a kaikista vastanneista. Yli puolet vastaajista olivat alle 29 vuotiaita. Asiaa selittää se seikka, että vastaajaryhmänä olivat opiskelijat. Kuitenkin kyselyyn saatiin vastaukset seitsemältä yli 40-vuotiaalta, josta voi päätellä, että kiinnostusta aihepiiriin löytyy myös vanhemmista ikäryhmistä. Tarkempi erittely vastaajien ikäjakaumasta on esitettyä seuraavana olevassa kuviossa 2.

Kuvio 2. Vastaajien ikäjakauma

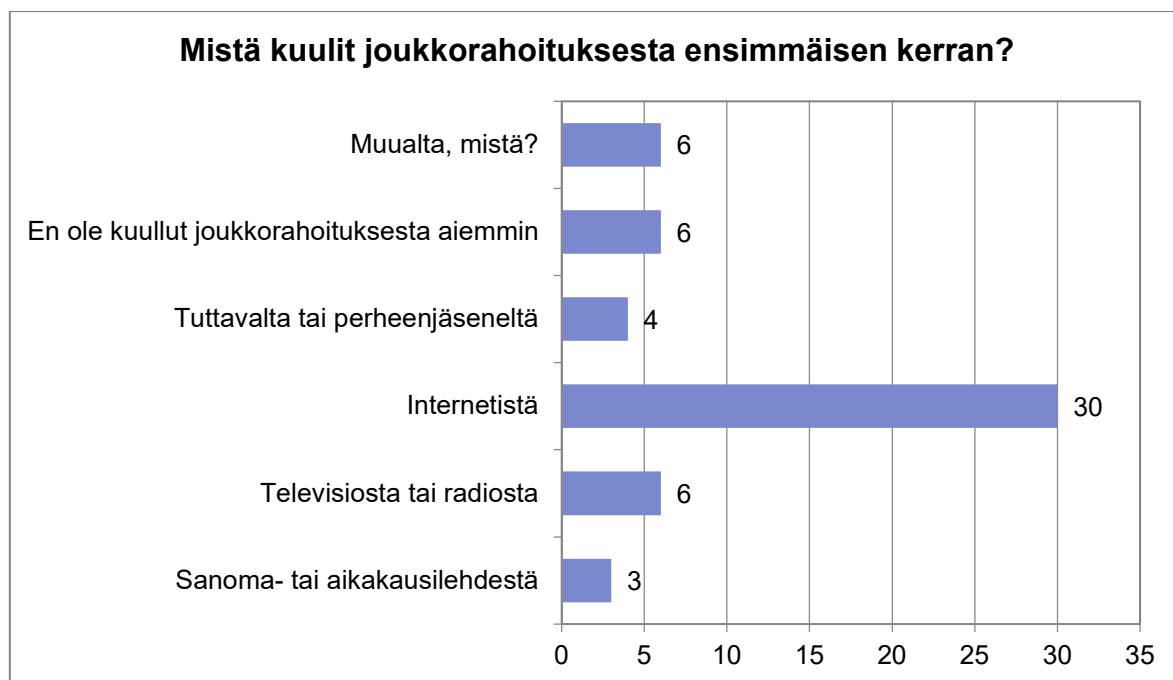
Eniten vastauksia saatiin opiskelijoilta, jotka opiskelevat joko liiketalouden tai johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelmissa. Molemmista ryhmistä saatiin 19 vastausta ja he edustavat yhdessä 68 %:a kaikista vastaajista. Tämä tarkoittaa myös sitä, että johdon assistenttityön ja kielten opiskelijat ovat vastausaineistossa yliedustettuna suhteessa siihen millaista osuutta he edustavat muutoin Haaga-Heliassa. Näiden kahden ryhmän jälkeen seuraavaksi eniten vastauksia (14 prosenttia) saatiin tietotekniikan opiskelijoilta. Jakautumista eri koulutusohjelmien välillä on havainnollistettu kuviossa 3.

Kuvio 3. Vastaajien koulutusohjelmat

3.2.2 Vastaajien tietämys joukkorahoituksesta

Joukkorahoitustermin tunnettuutta selvitettiin useammassa kysymyksessä. Kuten kuviosta 4 käy ilmi selkeästi suurin osa, peräti 55 %:a, vastaajista oli kuullut joukkorahoituksesta ensimmäisen kerran internetistä. Saatu tulos palvelee sitä tarkoitusta, että joukkorahoitus toimii internetin välityksellä. Kuusi vastanneista oli kuullut joukkorahoituksesta ensimmäisen kerran televisiosta tai radiosta. Keskimäärin median vaikutus tietoisuuden levittämisessä saadussa aineistossa on ollut pieni, vain noin 16 %:a kertoi kuulleensa joukkorahoituksesta ensimmäisen kerran jonkin median välityksellä. Niin ikään kuusi ihmistä oli kuullut joukkorahoituksesta ensimmäisen kerran muutoin, kuin valmiiden annettujen vaihtoehtojen kautta. Heistä suurin osa oli kuullut joukkorahoituksesta ensimmäisen kerran koulussa tai työssään. Vastauksista 89 %:a tuli sellaisilta henkilöiltä, jotka olivat jo kuulleet aiemmin joukkorahoituksesta. Osuus on huomattavan suuri ja se kertookin siitä, että vaikka aihealue on varsin uusi, niin joukkorahoitus terminä on jo sangen tunnettu. Toisaalta voimme olettaa, että aiheen jonkin tasoinen tuntemus madaltaa kynnystä vastata kyselyyn. Kuitenkin kyselyyn saatiin myös kuusi vastausta sellaisilta henkilöiltä, joille aihepiiri oli täysin uusi. Suurin osa heistä oli johdon assistentti-työn opiskelijoita. Kyselyyn vastanneille miehille joukkorahoitus käsitteenä oli kaikille entuudestaan tuttu.

Kuvio 4. Lähteet, joista vastaajat olivat ensimmäisen kerran kuulleet joukkorahoituksesta

Vastaajilta tiedusteltiin myös heidän tuntemustaan joukkorahoituksen malleista. Vastaukset ovat eriteltynä taulukossa 3. Parhaiten tunnettu malli oli lahjoituspohjainen malli. Hieman vajaa puolet vastaajista olivat kuulleet ja tietävät mitä termillä lahjoituspohjainen malli tarkoitetaan. Malli lienee helpoimmin omaksuttavissa oleva, sillä se muistuttaa pitkälti hyväntekeväisyyttä. Toiseksi tunnetuin malli

on ollut vastikepohjainen malli, jonka tunsivat 22 vastaajista. Vastikepohjaisen mallin tunnettuutta selittää se seikka, että Suomessa järjestetyistä joukkorahoitushankkeista suurin osa on toteutettu vastikepohjaisina. Myös huomattavan suuri osa vastaajista (30 prosenttia) kertoi, ettei mikään malleista ollut hänelle aiemmin tuttu. Vaikka vain kuusi henkilöä ilmoitti, ettei ole kuullut joukkorahoituksesta aiemmin, niin kuitenkin seitsemälletoista henkilölle, eli lähes kolmannekselle, ei ollut mikään joukkorahoitusmalli aiemmin tuttu. Tämä kertoo siitä, että vaikka olisikin kuullut joukkorahoituksesta, niin terminä ja sisällöltään se ei kuitenkaan ole lopulta erityisen tunnettu. Kyselyn vastaajista miehet tunsivat monipuolisemmin joukkorahoitusmalleja.

Taulukko 3. Vastaajien tuntemus eri joukkorahoitusmalleista

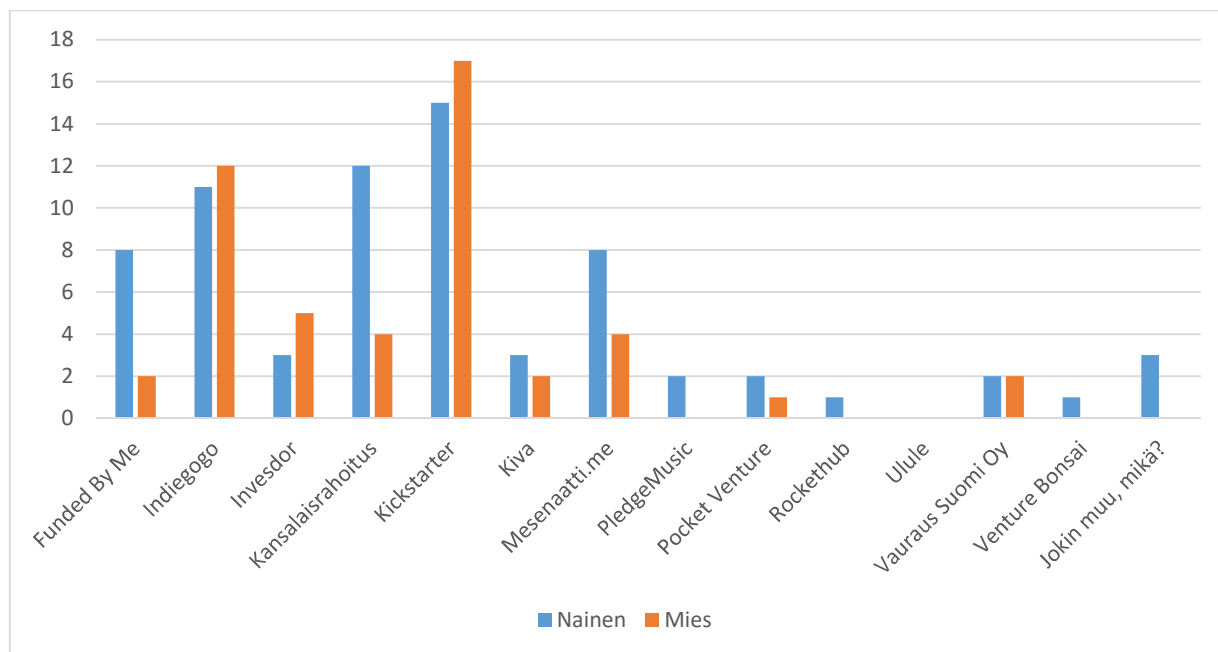
Joukkorahoitusmalli	N		Prosenttiosuus	
	Mies	Nainen	Mies	Nainen
Sijoituspohjainen malli	19		34 %	
	10	9	45 %	26 %
Lahjoituspohjainen malli	25		45 %	
	7	18	32 %	53 %
Vastikepohjainen malli	22		39 %	
	10	12	45 %	35 %
Lainapohjainen malli	12		21 %	
	7	5	32 %	15 %
Mikään malleista ei ole minulle tuttu	17		30 %	
	5	12	23 %	35 %

Kysymyksellä 11 kartoitettiin eri joukkorahoitusalojen tunnettuutta vastaajien keskuudessa. Saatut vastaukset ovat eriteltyinä taulukossa 4. Annetuihin vaihtoehtoihin pyrittiin sisällyttämään erilaisia joukkorahoitusaloja niin toimialan kuin kotimaansa perusteella. Parhaiten joukkorahoitusaloista tunnettiin Yhdysvaltoista peräisin olevat Kickstarter (32 henkilöä) ja Indiegogo (23 henkilöä). Suomalaisista alustoista Invesdorin tunsivat 14 %:a vastaajista ja Mesenaatti.me-sivuston tunsivat hieman useampi noin 21 %:a vastaajista. Selkeästi tunnetuin kotimaisista rahoituksen välittäjistä oli Kansalaisrahoitus, jonka tunsivat 16 vastaajaa. Vastaajista 10 ei ollut vastannut vaihtoehtoja mitään eli lähemmäs joka viidennelle mikään joukkorahoitusala ei ollut tuttu. Listan ulkopuolelta saatiin myös kolme vastausta, joissa mainittiin muun muassa Crowd VC ja Gamewisp. Kääntäen kuitenkin saaduista tuloksista voidaan huomata, että keskimäärin alustan tunteneiden osuus on pienempi kuin alustan tuntemattomien osuus, vain Kickstarterin tunsivat yli puolet vastaajista. Tämä kertoo hyvin paljon alan tuntemattomuudesta. Vastaukset ovat myös keskittyneet muutamaankin alustaan.

Taulukko 4. Eri joukkorahoitusalojen tunnettuus

Joukkorahoitusalusta	N	Prosenttiosuus
Funded By Me	10	18 %
Indiegogo	23	41 %
Invesdor	8	14 %
Kansalaisrahoitus	16	29 %
Kickstarter	32	57 %
Kiva	5	9 %
Mesenaatti.me	12	21 %
PledgeMusic	2	4 %
Pocket Venture	3	5 %
RocketHub	1	2 %
Ulule	0	0 %
Vauraus Suomi Oy	4	7 %
Venture Bonsai	1	2 %
Jokin muu, mikä?	3	5 %

Alla olevassa kuviossa 5 on graafisesti esitettyä miesten ja naisten väliset erot alustojen tuntemisessa. Ristiintaulukoinnin perusteella voidaan todeta, että naiset tunsivat keskimäärin useamman alustan, kun taas miesten vastaukset olivat keskittyneemmät muutamaan alustaan. Huomioin arvoista kuviota tulkitessa on se, että naisvastaajia oli suhteellisesti enemmän (61 % vastaajista).

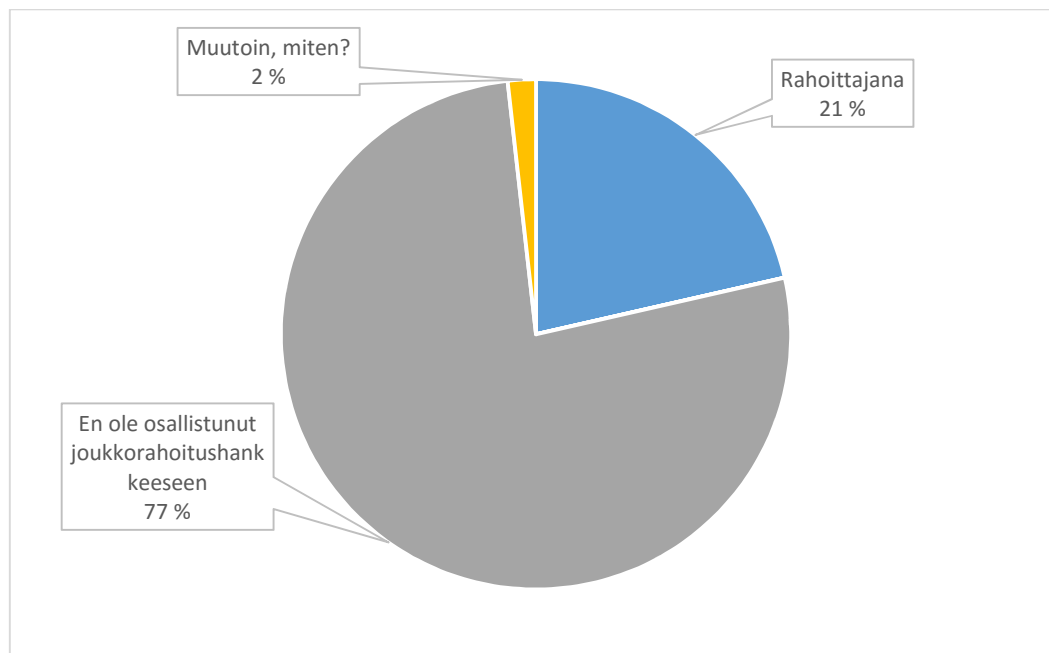

Kuvio 5. Miesten ja Naisten väliset erot eri alustojen tuntemisessä

3.2.3 Vastaajien kiinnostus joukkorahoitusta kohtaan

Kyselyllä kartoitettiin kuinka moni vastaajista oli osallistunut joukkorahoitushankkeeseen, kiinnostusta osallistua joukkorahoitushankkeeseen lähitulevaisuudessa ja niitä seikkoja, jotka ovat johtaneet siihen, ettei vastaaja ole sijoittanut ja kuinka aktiivisesti joukkorahoituskampanjaan aiemmin osallistuneet osallistuivat hankkeen edistämiseen.

Huomattava enemmistö, 43 kaikista vastaajista, ei ollut osallistunut joukkorahoitushankkeeseen vastaushetkellä. Kyselylle saatiin 12 vastaajaa, jotka olivat aiemmin osallistuneet joukkorahoituskampanjaan. Iältään he olivat 22-40 -vuotiaita. Keskiarvo rahoittaneiden osalta on 30 vuotta. Rahoittajana joukkorahoituskampanjaan osallistuneet jakautuivat tasan, puolet olivat naisia ja puolet miehiä. Miesten keskuudessa prosentuaalisesti rahoittaneiden osuus on hieman suurempi kuin naisten keskuudessa rahoittaneiden. Kuinkin voi päätellä, että joukkorahoitus on sekä naisia, että miehiä kiinnostava aihe. Lisäksi yksi vastaajista kertoi myös olleensa mukana joukkorahoitushankkeessa.

Kuvio 6. Vastaajien osallistuminen joukkorahoitushankkeisiin

Vastaajista 25 kappaletta pitää osallistumista joukkorahoitushankkeeseen seuraavan vuoden sisään hyvin epätodennäköisenä, mutta seuraavan viiden vuoden sisään enää vain seitsemän piti osallistumista hyvin epätodennäköisenä. Hyvin todennäköisenä sijoittamista piti 4 henkilöä eli noin 7 prosenttia vastaajista. Viiden vuoden sisään jo 9 kertoi pitävänsä sijoittamista hyvin todennäköisenä. Voidaan siis päätellä, että vaikka aikahaarukan kasvaessa kiinnostus kasvaa joukkorahoitusta kohtaan, silti todennäköisyys sijoittamiseen on hyvin pieni. Viidenkin vuoden sisällä selkeä enemmistö painotui siihen, että sijoittaminen on epätodennäköistä. Heistä, jotka olivat jo aiemmin sijoittaneet, 75 pro-

senttia piti sijoittamista viiden vuoden sisään hyvin todennäköisenä. Voidaan havaita kohtalaista positiivista korrelaatiota sen välillä, että aikooko sijoittaa vuoden sisään ja viiden vuoden sisään. Koska aiemmin sijoittaneet näkevät todennäköisyyden sijoittaa uudelleen hyvin todennäköisenä, voidaan olettaa, että aiemmin sijoittaneiden kokemukset mukana olemisesta ovat olleet positiiviset. Tätä väitettä tukee se, että aiempien sijoittaneiden antamien vastausten keskiarvoksi saadaan yhden vuoden aika jänteellä 3,58 ja viiden vuoden aikajänteellä 4,50. Todennäköisyyttä mitattiin asenneasteikkokysymyksellä, jossa arvo yksi tarkoittaa, että sijoittaminen on hyvin epätodennäköistä ja viisi tarkoittaa, että sijoittaminen on hyvin todennäköistä. Vastaavat luvut heidän osaltaan, jotka eivät ole osallistuneet joukkorahoitushankkeisiin olivat 1,65 ja 2,37. Heidän osaltaan sijoittamistodennäköisyys on siis hyvin pieni. Voidaankin huomata selkeä yhteneväisyys aiemman sijoittamistodennäköisyyden ja tulevaisuuden sijoittamishalukkuuden välillä. Koulutusohjelmakohtaisesti tarkasteltuna tietojenkäsittelyn opiskelijat erottuivat joukosta selkeästi sijoittamishalukkaimpina, viiden vuoden aikahaarukalla heidän ryhmäkeskiarvonsa oli 4,13. Minkään muun koulutusohjelman keskiarvot eivät yltäneet yli kolmen. Tulos johtunee siitä, että heistä oli suhteellisesti suurin osuus sellaisia opiskelijoita, jotka olivat jo aikaisemmin sijoittaneet. Toisaalta myös joukkorahoitushankkeita on kohdistunut esimerkiksi pelinkehitykseen, joka voi aihealueena olla tietojenkäsittelyn opiskelijan kiinnostuspiirissä.

Kukaan heistä, joille joukkorahoitus terminä ei ollut aiemmin tuttu, ei näe sijoittamista joukkorahoitushankkeeseen kovinkaan todennäköisenä. Heistä 83 %:a piti sijoittamista hyvin epätodennäköisenä seuraavan vuoden sisään, mutta viiden vuoden sisään kuitenkin vain 33 prosenttia piti sijoittamista enää hyvin epätodennäköisenä.

Heiltä, jotka eivät ole aiemmin osallistuneet joukkorahoitushankkeisiin, kysyttiin syytä osallistumattomuuteen. Joukkorahoituksen tuntemattomuus nousi keskeiseksi tekijäksi sijoittamattomuuteen. Tulos ei yllätä sillä mikäli aihepiiri ei ole tuttu, ei myöskään halu sijoittaa voi olla korkea. Noin joka viides vastaaja ilmoitti, ettei tunne sijoitusmuotoa tai seuraa aihepiiriä muutoin. Myös vastaava osa ilmoitti, ettei ole löytänyt sopivaa hanketta. Tämä kertoo, että jonkin tasoinen sijoituspuutteellisuus vastaajilta löytyy, mutta sopivaa kohdetta ei ole löytynyt vastaamaan esimerkiksi omaa arvomaailmaa tai mahdollisesti hankkeet eivät ole olleet tarpeeksi luotettavan oloisia. Vastaajista yhdeksän ilmoitti rahatilanteensa olevan sijoittamiseen sopimaton tai, ettei sijoita muutoinkaan. Kuitenkin ainoastaan kaksi vastaajaa kertoi, ettei koe rahoitusmuotoa itsellensä sopivaksi. Vaikka eritoten sijoituspuutteellinen joukkorahoitus keskittyy start-up-yrityksiin, niin ainoastaan kuusi vastaajista koki joukkorahoituksen olevan liian riskipitoista heille. Myös joukkorahoituspuutteellisuus koetaan ilmeisen luotettavina, sillä vain kolme vastaajaa on ilmoittanut kokevansa alustat epäluotettaviksi.

Aiemmin sijoittaneista joka kolmas oli osallistunut aktiivisesti hankkeen edistämiseen joukkorahoituspuutteellisuuden kautta ja joka kuudes oli keskustellut aiheesta omissa sosiaalisissa piireissään. Toisin sanoen puolet olivat osallistuneet tavalla tai toisella hankkeen edistämiseen. Tämä tukee hyvin väitettä

siitä, että joukkorahoitukseen liittyy pitkälti myös sosiaalinen aspekti ja, että sijoittajat toimivat myös ilmaisena markkinointikanavana hankkeelle. Toisaalta kääntäen tämä tarkoittaa myös sitä, että puolet eivät osallistuneen sijoituspäätöksen jälkeen hankkeen edistämiseen. Kaksi vastaajaa myös ilmoitti, ettei sijoituspäätöksensä jälkeen seurannut ollenkaan hankkeen edistymistä. Yhteenvetona voidaan siis todeta, että hankkeen edistäminen liittyy hyvin pitkälti sijoittajan omaan henkilökohtaiseen aktiivisuuteen ja ominaisuuksiin.

3.2.4 Rahoittamaan motivoivat ja riskitekijät

Kuviosta 6 käy selkeästi ilmi, että selkeä enemmistö (47 prosenttia) kokee tärkeimpänä tekijänä rahoituspäätöstä tehdessä halun olla mukana itsellensä tärkeässä tai mielenkiintoisessa projektissa. Seuraavaksi suurimpina motivaatiotekijöinä vastaajat pitivät saamaansa tuotetta tai palvelua sekä mahdollisuutta taloudelliseen voittoon. Eritoten sijoitus pohjaisen joukkorahoituksen kannalta mahdollinen nopea kasvuprofiili, voi houkuttaa sijoittajia mukaan. Väitettä tukee myös se, että vain kaksi vastaajaa piti suurimpana motivaatiotekijänä mahdollisuuden sijoitusriskin hajauttamiseen. Voidaan kuitenkin todeta, että sosiaaliset syyt ovat keskiössä päätöstä tehdessä. Materiaalisia ja taloudellisia syitä piti tärkeimpinä vajaa 18 prosenttia kumpaistakin. Tämä viittaa siihen, että joukkorahoituksella on hyvin erilainen profiili rahoitusmaailmassa, joka painottuu enemmän vaikuttavuussijoittamiseen ja tietynlaiseen harrastusluontoiseen sijoittamiseen, jossa korostuu hauskuus sijoittaa erilaisiin mielenkiintoisiin projekteihin. Lisäksi motivaatiosyistä voimme päätellä myös, että vastaajien keskuudessa eniten kysyntää olisi vastike- ja lahjoitus pohjaisille joukkorahoitushankkeille. Vastauksista käy myös ilmi, että aiemmin rahoittaneiden vastaukset olivat täysin jakaantuneet kahden vaihtoehdon välillä. Heitä motivoi saatu tuote tai palvelu sekä halu olla mukana itselle tärkeässä hankkeessa. Mutta kun verrataan ei-rahoittaneiden vastauksia, nouseekin kuvaan mahdollisuus taloudellisen voiton tekemiseen toiseksi suurimpana vaihtoehtona, jonka oli valinnut 23 %:a ei-rahoittaneista. Tämä kertoo myös osaltaan joukkorahoituksen tunnettuudesta, sillä mahdollisuus taloudelliseen voittoon on helppo vaihtoehto valita, mikäli ei tunne joukkorahoitusta käsitteenä.

Kuvio 7. Rahoittamispäätökseen motivoivat tekijät

Toisaalta vaikka suuri osa vastaajista sijoittaisikin tukeakseen itsellensä mielekästä projektia, niin silti suurimpana riskinä koetaan mahdollinen rahallinen tappio eikä niinkään sosiaalisiin motivaatiotekijöihin liittyvät hankkeen epäonnistuminen taikka muut tunteelliset seikat. Hieman yli 40 prosenttia vastaajista koki sijoitetun summan menettämisen suurimpana riskinä joukkorahoitukseen liittyen. Vaikka taloudellisen tappion riski liittyy kaikkeen sijoitustoimintaan, on se joukkorahoituksen luonteen vuoksi ymmärrettävän korostunut vastaajien keskuudessa. Toisaalta tulee myös huomioida, että vastaajia pyydettiin valitsemaan vain yksi vaihtoehto, millä on merkitystä eri vaihtoehtojen välisiin suhteisiin. Kuitenkin, jos joukkorahoitus on entuudestaan tuntematon käsite, voi olla haastavaa tunnistaa siihen liittyviä riskitekijöitä, jolloin taloudellinen tappio on luonnollinen valinta annetuista vaihtoehdoista. Taloudellinen tappio on, kuten viitekehyksessä on esitetty, keskeinen riski eritoten sijoituspohjaisessa joukkorahoituksessa, sillä joukkorahoitushankkeet kohdistuvat useimmiten kasvuyrityksiin, jolloin todennäköisyys kannattamattomuuteen ja toiminnan loppumiseen on suuri. Noin joka viides koki, että keskeisin riski on petetyksi tuleminen. Tästä voidaan päätellä, että kohteen valinnan ja sijoituspäätöksen takana oleville pitcheille olisi hyvä asettaa laatuvaatimuksia ja toisaalta myös luoda velvollisuuksia rahoituksenhakijalle tai mittavampaa valvontaa. Eritoten alkuvaiheessa olevien hankkeiden rahoittamiseen liittyvä ongelmallisuus on historiallisen datan puute, jolloin luottamus rahoituksenhakijaan voi olla heikkoa. Vain kaksi vastaajaa piti jälkimarkkinoiden puutetta suurimpana riskinä. Jälkimarkkinoiden likviditeettiä on pyritty parantamaan Privanet -yhteistyöllä, mutta sen käyttö on vielä vähäistä.

Toisaalta irtautuminen helpottuu, mikäli rahoitettu yritys listautuu pörssiin, joten mikäli irtautuminen tapahtuu vasta pidemmän ajan kuluttua, on ollut mahdollista, että yritys olisi tässä ajassa jo listautunut. Huomionarvoista myös se, että tutkimuksella käsiteltiin kaikkia joukkorahoituksen muotoja, joten tästä syystä kaikki riskit eivät kosketa kaikkia muotoja. Saaduista avoimista vastauksista kaksi painotti projektin myöhästymistä tai sen jäämistä kokonaan kesken. Tämä tukee edellä esitettyä väitettä siitä, että suurimmat motivaatiotekijät olivat pohjimmiltaan sosiaalisia.

3.2.5 Väittämät

Vastaajille esitettiin kymmenen erilaista joukkorahoitukseen liittyvää väittämää, joita heidän pyydettiin arvoivan asteikolla täysin erimielistä ja täysin samaa mieltä. Saatujen vastausten jakaumat ovat esitettyinä taulukossa 5. Muutamia väittämiä lukuun ottamatta saadut vastaajat olivat väittämistä hyvin samaa mieltä.

Joukkorahoitusta ei pidetty nopeasti katoavana ilmiönä vaan selkeästi 71 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, ettei joukkorahoitus ole ohimenevä ilmiö. Lisäksi 82 prosenttia vastaajista oli myös sitä mieltä, että joukkorahoitus lisää innovointia. Kolmannessa väittämässä oli enemmän hajontaa vastausten välillä. Väittämässä selvitettiin onko joukkorahoituksesta tarpeeksi tietoa tarjolla. Enemmistö eli noin 42 prosenttia vastaajista on sitä mieltä, että tietoa ei ole vielä tarpeeksi saatavilla. Tätä seikkaa tukee myös se tieto, että osa vastaajista ei ollut aiemmin kuullut joukkorahoituksesta ja toisaalta myös se, että joukkorahoitus on vielä pieni osa koko rahoituskenttää ja siihen on vasta viime aikoina alettu puuttumaan esimerkiksi valtion tasolta.

Väittämässä neljä selvitettiin vastaajien mielipidettä siitä, kuinka helppoa on osallistua joukkorahoituskampanjaan. Koska niin suuri osa vastaajista ei ollut aiemmin rahoittanut joukkorahoitushanketta, niin ”en osaa sanoa” -kohdan osuus vastauksista on suuri. Kukaan heistä, jotka olivat aiemmin osallistuneet joukkorahoitushankkeeseen rahoittajana, ei ollut sitä mieltä, että osallistuminen olisi ollut haastavaa. Heidän antamien vastausten keskiarvoksi saatiin 4,42, joka kallistuu hyvin vahvasti siihen, että joukkorahoittaminen on ollut heille helppoa ja yksinkertaista. Tämä kasvattaa positiivista ilmapiiriä joukkorahoituksen ympärillä, sillä heidän kokemuksensa saattavat toimia osaltaan rohkaisevana tekijänä muille mahdollisesti sijoittamista harkitseville.

Seuraavassa väittämässä selvitettiin riskin tunnetta. Kukaan vastaajista ei ollut täysin samaa mieltä siitä, että joukkorahoitus olisi erittäin riskipitoista. Enemmistö oli väittämän kanssa jokseenkin samaa mieltä. Voidaan siis päätellä, ettei joukkorahoitusta pidetä sen riskipitoisempana kuin muutakaan sijoitustoimintaa ja, että keskimäärin joukkorahoitus koetaan luotettavaksi.

Koska joukkorahoitukseen liittyy keskeisesti mahdollisuus informaatioasymmetrioihin, kysyttiin vastaajilta, onko joukkorahoitushankkeista mahdollista saada kaikki tarvittava tieto rahoituspäätöksen tekemiseksi. Yli puolet vastaajista oli sitä mieltä, että joukkorahoitettavasta hankkeesta on vaikea tehdä tarkkaa arviota. Erityisesti tämä korostui jo sijoittaneiden vastaajien osalta, joista jopa 83 prosenttia oli sitä mieltä, että arviointi ennen rahoituspäätöksen tekemistä on haastavaa. Tämä on hyvin ongelmallista joukkorahoituksen tulevaisuuden kasvun kannalta, mikäli alalle ei saada luotua luotettavaa ilmapiiriä.

Seitsemäs väittämä kartoitti sitä pitäisikö rahoittajilla olla määräysvaltaa suhteessa rahoitettavaan hankkeeseen. 49 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, ettei rahoittajilla tarvitse olla sananvaltaa suhteessa rahoitettavaan hankkeeseen. Tässä kysymyksessä tuli myös kohtuullisen paljon hajontaa eri vaihtoehtojen välillä, ja noin 29 prosentin mielestä rahoittajilla pitäisi olla määräysvaltaa. Kuitenkin vastaajat kallistuivat siihen, että rahoittajat tulisi erottaa rahoitettavasta hankkeesta. Tulos on mielenkiintoinen siinä suhteessa, että joukkorahoituksella on pyritty saamaan tärkeää tietoa esimerkiksi tuotekehitystä varten ja sillä vastineeksi sijoituksesta annetaan joissain tapauksissa osakkeita.

Seuraavan kahden väittämän osalta en osaa sanoa vastusten osuus on ollut kysymyksissä huomattavan suuri noin 74 prosenttia, joten kyseisten väittämien osalta ei voida tehdä erityisiä johtopäätöksiä. Vastausten yhteenvedona sanottakoon kuitenkin, että alan valvontaa pidettiin jokseenkin vähäisenä ja alustojen merkitystä portinvartijoina jokseenkin suurena.

Lopuksi viimeisellä väittämällä selvitettiin sijoitushalukkuutta. Noin 60 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että sijoittavat mieluummin perinteisimpien sijoituskanavien kautta. Tämä tukee kysymyksillä 8 ja 9 saatuja vastauksia siitä, että sijoittamista joukkorahoitushankkeeseen pidettiin epätodennäköisenä.

Taulukko 5. Väittämiin saatujen vastausten prosentuaaliset osuudet kaikista vastaajista

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Joukkorahoitus on ohimenevä ilmiö	35 %	36 %	20 %	7 %	2 %
Joukkorahoitus lisää innovointia	2 %	4 %	12 %	47 %	35 %
Joukkorahoituksesta on tarpeeksi tietoa saatavilla	11 %	31 %	33 %	22 %	4 %

Joukkorahoituskampanjaan osallistuminen on helppoa	2 %	7 %	40 %	33 %	18 %
Joukkorahoitus on erittäin riskipitoista	4 %	20 %	36 %	40 %	0 %
Rahoitettavasta kohteesta on vaikea tehdä tarkkaa arvioita	0 %	7 %	38 %	44 %	11 %
Rahoittajilla tulee olla sananvalta rahoitettavaan hankkeeseen	13 %	36 %	22 %	27 %	2 %
Alan valvonta on liian vähäistä	2 %	2 %	74 %	20 %	2 %
Joukkorahoituslupien merkitys on liian suuri rahoitettavien hankkeiden valinnassa	2 %	6 %	74 %	17 %	2 %
Sijoitan mieluummin perinteisten rahoitusmuotojen kautta	4 %	11 %	26 %	43 %	17 %

Avoimien väittämien osalta eri vastaajaryhmiltä saatuja vastauksia päädyttiin vertailemaan keskenään. Vertailun muuttujaksi asetettiin koulutusohjelma. Mielekkäimmäksi vertailuryhmäksi havaittiin finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelma, joiden vastauksia verrattiin muiden koulutusryhmien antamiin vastauksiin. Tähän asetelmaan päädyttiin siksi, että finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelmassa painottuu rahoituksen opetus, jolloin mahdollisesti myös joukkorahoitus on entuudestaan jo tutumpi ja mahdollisesti myös mielenkiintoisempi aihepiiri. Väittämäkysymyksistä on myös mieluista laskea ryhmäkeskiarvot ja vertailla niitä toisiin ryhmiin. Taulukossa 6 on vertailtuna ryhmäkeskiarvoja väittämittäin niin, että mikäli vastaaja on vastannut kysymykseen täysin eri mieltä, on sille annettu arvo 1 ja mikäli vastaaja on vastannut täysin samaa mieltä, on sille annettu arvo 5.

Taulukko 6. Koulutusohjelman vaikutus vastausten keskiarvoihin

	Keskiarvo kaikki koulutusohjelmat	Keskiarvo finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelma	Keskiarvo muut koulutusohjelmat
Joukkorahoitus on ohimenevä ilmiö	2,05	1,67	2,1
Joukkorahoitus lisää innovointia	4,11	4,43	4,06
Joukkorahoituksesta on tarpeeksi tietoa saatavilla	2,76	3	2,73
	3,58	3,67	3,57

Joukkorahoituskampanjaan osal- listuminen on helppoa			
Joukkorahoitus on erittäin riskipi- toista	3,13	3,67	3,06
Rahoitettavasta kohteesta on vai- kea tehdä tarkkaa arvioita	3,58	3,5	3,59
Rahoittajilla tulee olla sananvalta rahoitettavaan hankkeeseen	2,69	3,17	2,63
Alan valvonta on liian vähäistä	3,19	3,67	3,13
Joukkorahoituslupien merkitys on liian suuri rahoitettavien hank- keiden valinnassa	3,11	3	3,13
Sijoitan mieluummin perinteisten rahoitusmuotojen kautta	3,57	4,33	3,48

Pääpiirteittäin ryhmäkeskiarvoista voidaan todeta, että finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijoilla on hivenen positiivisempi suhtautuminen joukkorahoitukseen. Tämä saattaa johtua siitä, että joukkorahoitus on entuudestaan tuttu aihepiiri ja rahoitus aihe maailmana ovat heille tutumpia kuin muille opiskelijoille Haaga-Heliassa. Lisäksi kenellekään finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelmasta kyselyyn vastanneista ei ollut sellainen, joka ei olisi aiemmin kuullut joukkorahoituksesta käsitteenä. Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijat pitivät muita opiskelijoita enemmän joukkorahoitusta riskipitoisena rahoitusmuotona kuin muut opiskelijat sekä olivat vahvemmin sitä mieltä, että alan valvonta oli liian vähäistä. Syy taustalla voi olla heidän parempi tuntemus sekä joukkorahoituksesta, että muusta rahoitustoiminnasta. Muut opiskelijat myös painottivat enemmän sijoittajan vaikutusvallan merkitystä rahoitettavaan kohteeseen.

Mielenkiintoisin poikkeama ryhmäkeskiarvoissa on kuitenkin viimeisen väittämän osalta ”Sijoitan mieluummin perinteisten rahoitusmuotojen kautta”. Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijoiden ryhmäkeskiarvo oli 4,33. Tämä on huomattavasti suurempi kuin muiden koulutusohjelmien opiskelijoiden keskiarvo. Eli toisin sanoen vaikka muut opiskelijat eivät pidä sijoittamista heidän kovinkaan todennäköisenä, on finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijat vielä vähemmän kiinnostuneita sijoittamisesta joukkorahoituskampanjaan, vaan he sijoittavat ennemmin muutoin. Keskimäärin kuitenkin väittämäkysymyksissä ei ole suurta eroa eri opiskelijaryhmien välillä. Osasyynä tähän voi olla otoksen pienuus, suuremmalla joukolla olisi voitu havaita selkeämpiä poikkeamia.

3.2.6 Avoimet vastaukset

Viimeiseksi vastaajille annettiin mahdollisuus vapaasti jakaa kommentteja ja ajatuksia joukkorahoituksesta. Kommentteja saatiin yhteensä 12 kappaletta. Yleisilme joukkorahoitusta kohtaan oli avoimen kommentin jättäneillä positiivinen.

"Startupit ovat tulevaisuuden toivo!" (Mies, 44 vuotta)

"Joukkorahoitus tarvitsee enemmän näkyvyyttä" (Mies, 35 vuotta)

Avoimen kentän vastauksista kävi ilmi, että joukkorahoituksella tulisi tulevaisuudessa olemaan suurempi rooli rahoituskentässä ja sen mahdollisuudet tiedostetaan. Erityisesti sijoitusmuotoisen joukkorahoituksen tulevaisuutta pidettiin positiivisena. Vielä kuitenkin sen merkityksen kasvamista aivan lähitulevaisuudessa ei nähty realistisena vaan sen oletettiin olevan pidemmän kehityskaaren takana.

"Uskon, että joukkurahoitusten määrä tulee kasvamaan. En näe sitä ainakaan vielä niinkään sijoitustapana, vaan enemmänkin yksittäisten henkilöiden tapana tukea yrittäjiä ja organisaatioita hankkeissaan." (Nainen, 22 vuotta)

"JoukkoSJOITUS olisi tervetullut ns. uutuus rahoituksen saralle, mutta eipä taida olla ihan heti tulossa..." (Mies, 35 vuotta)

Kommenteista kävi myös ilmi se, että rahoituspäätöstä tehdessä tulee tehdä tarkka arvio siitä onko hankkeella mahdollista ylipäänsä onnistua vai perustuuko se ylioptimistisiin tavoitteisiin. Vastaajat halusivat eritoten painottaa sitä, että hankkeen tulee perustua uskottaviin ja selkeästi aseteltuihin tavoitteisiin. Toisaalta myös kattavan viranomaisvalvonnan puute huomioitiin. Keskeisenä ongelmana joukkorahoitukseen liittyen pidettiin hankkeen keskeytymistä tai valmistumattomuutta ja niiden vaikutusta joukkorahoituksen tulevaisuuteen.

"Hyvä järjestelmä juuri silloin kun lahjoitetaan isolla joukolla pieniä summia, mutta kun vastineena lahjoitukselle on itse tuotteen saaminen, silloin mielestäni riski on liian suuri, koska tuotekehityksessä kestää eikä tuotetta välttämättä ikinä saa itselleen. Myös tavarantoimitukset voivat olla hankalia, jos kyseessä on ulkomainen hanke. Kickstarter on tutuin alusta. Olen vierailut siellä katsomassa joitakin hankkeita, mutta en mene sinne niitä selailemaan, vaan sinne päätyy yleensä linkkien kautta sosiaalisesta mediasta tai keskustelupalstoilta." (Nainen, 23 vuotta)

"Joukkorahoitetut pelit kärsivät (mielestäni) huonosta projektijohtamisesta ja ylioptimistisista tavoitteista. Usein joukkorahoituskampanjan yhteydessä määritellään eri rahoitustasoja jotka saavutettuaan kehittäjä lupaa lisätä peliin hienoja ominaisuuksia. Olen ollut tukemassa useampaa pelinkehitystä eikä peli ole kertaakaan valmistunut ajoissa sisältäen edes perusominaisuuksia, vaikka rahoitustavoitteen on ylitetty kirkkaasti.

Ihan mutulla heitän, että kun rahoituksesta vastaa perinteinen taho/julkaisija, on sillä myös sananvaltaa projektin hallinnassa ja aikatauluissa. Joukkorahoitushankkeissa saattaa saada etukäteen suuren summan rahaa ilman velvollisuuksia tai valvontaa, joka voi helposti johtaa ylisuuriin puiheisiin ja aikataulun lipsumiseen." (Mies, 35 vuotta)

Toisaalta vastauksissa korostui myös aiheen tuntemattomuus. Yksi vastaajista myös huomautti, että aiheesta ei erityisesti vielä löydy tietoa. Vastauksista kävi myös ilmi tiedon hyvin epätasainen jakautuminen. Vastaajille aihe maailma oli joko hyvin tuntematon tai toisaalta hyvin tuttu.

"Joukkorahoitus on vielä suhteellisen tuntematon, ja monesti rahoittajilla on jonkinlainen tunnesuhde/kiintymys rahoituskohteeseensa. Mahdollisesti tämä voi olla vain minun käsitys.. Voisi olla mielenkiintoista positioida, mitä joukkorahoitus erilaisille ihmisille merkitsee, millaiset esimerkiksi tuotto-odotukset on verrattuna perinteiseen sijoittamiseen. Uusi aihe, tietoa ei ole ainakaan liikaa." (Nainen, 50 vuotta)

"Minulla ei ole juurikaan tietoa joukkorahoituksesta, enkä ole osallistunut siihen aikaisemmin" (Nainen, 39 vuotta)

Yksi vastaajista huomautti myös tämänhetkisestä lainsäädännöstä ja sen vaikutuksista joukkorahoitukseen. Vielä toistaiseksi Suomessa vastikkeeton rahankeräys on kiellettyä. Hän korosti myös joukkorahoituksen olevan lisä rahoitusmarkkinoilla, joka antaa mahdollisuuden sijoittajille hajauttaa riskiään.

"Yksi sijoittamisen muoto, joka tuo mahdollisuuden allokointiin. Uskoakseni on myös mahdollisuus löytää vaihtoehtoja riskisyyden mukaan. Hyvä aihe perehtyä lisää.

Suomen lainsäädäntö tulee käsittääkseni joidenkin yhdysvaltalaisien sivustojen käytössä vastaan (esim. kickstarter) koska rahankeruu ei saisi olla vastikkeetonta. Tämä on suomalaisille joukkorahoitusta hakeville iso riski ryhtyä joukkorahoitukseen. Mesenaatti on käsittääkseni ok, mutta sekin laittaa isot paineet hakijan harteille." (Mies, 33 vuotta)

Avointen vastausten perusteella on selvää, että kiinnostusta aihepiiriä kohtaan ja halua olla mukana mielenkiintoisissa projekteissa löytyy. Kuitenkin vastaajat tiedostivat aiheeseen liittyviä riskitekijöitä, korostivat joukkorahoituksen olevan vielä lapsenkengissä ja, että siihen liittyy vielä monia ongelmia.

3.3 Yhteenveto

Kyselyyn saatujen vastausten perusteella voidaan todeta, että ala on vielä varsin tuntematon, mutta toisaalta sitä kohtaan löytyy kuitenkin paljon motivaatiota ja se nähdään positiivisena lisänä rahoitusmarkkinoille. Olettamat tutkimusta tehdessä olivat, että joukkorahoitus ei ole vielä saavuttanut suurta

tunnettuutta, mutta kiinnostusta sitä kohtaan löytyy, joten voidaan todeta hypoteesin pitävän paikkansa. Vastauksista voidaan päätellä myös, että mikäli alan tunnettuutta kasvatettaisiin, niin se voisi luoda alalle paremmat toimintaedellytykset. Ahkeralla tiedottamisella saataisiin luotua uudenlainen ilmapiiri ja alalle saataisiin vakiintuva käytäntö kokemusten perusteella. Enemmistö vastaajista oli kuullut joukkorahoituksesta ensimmäisen kerran internetistä. Selkeämmällä tiedottamisella esimerkiksi mediassa voitaisiin saada aiheelle uusia potentiaalisia sijoittajia. Vastaajat myös uskoivat, että joukkorahoitus on tullut jäädäkseen.

Harvat tunsivat vielä alaa erityisen hyvin. Muutamia suurempia yhdysvaltalaisalustoja lukuun ottamatta, vastaajat tunsivat vielä hyvin vähän eri joukkorahoitusaloja. Tietoisuuden kasvattamiseksi olisi hyvä, että alustat ottaisivat selkeämpää roolia alan edistäjinä, jolloin he myös pääsisivät vaikuttamaan millaiseksi ala tulevaisuudessa muotoutuu. Tärkeää on kuitenkin huomioida, että joukkorahoituksella on tarkoitus olla vaihtoehtoinen rahoitusväline, eikä korvaava sellainen. Kansallisella tai Euroopan tasolla erilaiset alalle kehitettävät lisäsäännökset ja valvonta myös toisivat alalle luotettavuuden tunnetta sekä uskottavuutta, joka voisi vaikuttaa positiivisesti kynnykseen rahoituspäätöksen tekemiseen, sillä kyselyn perusteella vaikka alaa pidetään lähtökohtaisesti hyvänä lisänä, niin todennäköisyys rahoittaa joukkorahoitushanketta oli vastaajien keskuudessa hyvin pieni. Joukkorahoituslaista jätetty esitys tulee aikanaan näyttämään, mikäli lainsäädännössä on otettu joukkorahoituksen hieman erilaiset tarpeet asianmukaisesti huomioon.

Myös laatuvaatimusten käyttöönotto alustoille ja pitchien luomiseksi voisi lisätä alan luotettavuutta, sillä nyt suuri osa kyselyyn vastaajista oli sitä mieltä, että rahoitettavasta kohteesta on vaikea tehdä tarkkaa arvioita. Toisaalta myös rahoituksenhakija voisi ottaa itse aktiivisemmän roolin esimerkiksi sosiaalisen median kautta. Tämä helpottaisi sijoittajan arvioimisprosessia sekä pienentäisi todennäköisyyttä tietokatkoksiin. Eritoten tällä hetkellä ongelmallista on se, että pitchit perustuvat rahoituksenhakijoiden omiin arvoihin, jotka saattavat olla ylioptimistisia tai eivät anna tarpeeksi kattavaa kuvaa yrityksen toiminnasta kokonaisuutena.

Rahoittamaan opiskelijoita motivoi eritoten halu olla mukana mielenkiintoisissa hankkeissa. Selkeästi siis joukkorahoituksen yhteisöllisempi ja sosiaalisempi ulottuvuus kiinnostaa. Toisaalta vastaajista rahoittaneet eivät olleet osallistuneet erityisen aktiivisesti hankkeen edistämiseen rahoituspäätöksen jälkeen, joka hieman syö pohjaa joukkorahoituksen markkinointitestaukseen painottuvasta aspektista. Vaikka sijoittaja saisikin sijoitustaan vastaan rahoitettavan yhtiön osakkeita, ei se tarkoita sitä, että sijoittajalla olisi mahdollisuus osallistua yhtiökokouksiin ja päätöksentekoon esimerkiksi maantieteellisistä syistä. Rahoittajille olisikin hyvä tarjota esimerkiksi sellaisia yhteisöjä ja työkaluja, jotka tukisivat rahoitettavia hankkeita joukkoistamisen avulla. Lopulta kuitenkin viestinnän tarjoaminen ja mahdollistaminen on rahoituksen hakijan velvollisuus ja mahdollisuus, sekä toisaalta sen tulisi olla kaikkien osapuolten yhteinen intressi esimerkiksi uudelleensijoittamisen ja sijoittajien sitouttamisen kannalta.

Joukkorahoitus mahdollistaisi monenlaisille osallistujille etuja, sillä se on joustavaa, yhteisöllistä sekä se soveltuu hyvin monenlaisiin eri hankkeisiin. Joukkorahoitus nähtiin myös innovoinnin edistäjänä ja siitä voikin tulevaisuudessa olla hyötyä kehityksen ja kasvun luojana. Joukkorahoitus ei ratkaise yksinään rahoituksen saamiseen liittyviä ongelmia, mutta se luo toimiville edellytyksiä toimiville markkinoille.

4 Pohdinta

Tässä luvussa pohditaan kyselytutkimuksen avulla saatuja tuloksia ja niitä verrataan viitekehyksessä esitettyyn. Tulokset vedetään yhteen sekä niiden avulla tehdään johtopäätökset tutkimusongelmiin ja hypoteesiin. Kappaleen lopussa arvioidaan tutkimuksen validiteettia ja reliabiliteettia sekä esitetään arvioita opinnäytetyöprosessista.

4.1 Johtopäätökset

Tälle opinnäytetyölle oli asetettu seuraavat tutkimuskysymykset, joihin lähdettiin hakemaan vastuksia määrällisellä tutkimuksella:

1. Mikä on tutkimusjoukon tietämys joukkorahoituksesta?
 - 1.1 Eroavatko eri ryhmien tiedot toisistaan?
 - 1.2 Kuinka hyvin tutkimusjoukko tuntee eri joukkorahoitusaloja ja eri joukkorahoituksen malleja?
2. Millaiset ovat tutkimusjoukon kokemukset joukkorahoitushankkeista?
 - 2.1 Millaiset tekijät motivoivat tutkimusjoukkoa osallistumaan joukkorahoitushankkeeseen?
3. Koetaanko joukkorahoitus tarpeellisenä rahoituskanavana?

Haaga-Helian opiskelijat tunsivat joukkorahoitusta kohtuullisesti. Tieto eri vastaajien keskuudessa oli jokseenkin jakautunutta ja joka viidennelle aihepiiri oli täysin uusi, eivätkä joukkorahoituksen eri muodot olleet vastaajille tuttuja, ainuttakaan malleista ei tuntenut yli puolet vastaajista. Keskimäärin miehet tunsivat monipuolisemmin eri joukkorahoitusmalleja, mutta toisaalta naiset tunsivat miehiä monipuolisemmin joukkorahoitusaloja. Keskimäärin kuitenkin koko aineiston tasolla asiaa tarkastellessa tunnetut joukkorahoitusalustat olivat keskittyneet muutamaankin alustaan. Parhaiten vastaajat tunsivat Yhdysvalloista kotoisin olevan Kickstarterin. Enemmistö vastaajista toivoikin, että joukkorahoituksesta olisi enemmän tietoa tarjolla. Voidaan todeta, että suuria eroja ei eri ryhmissä ollut, eikä 56 vastaajan aineistolla voida tehdä johtopäätöksiä siitä onko eri ryhmien välillä suuria eroja, johtuen siitä että alaryhmät ovat niin pieniä. Eniten eroja vastauksiin löytyi verratessa aiemmin rahoittaneita ja heitä, jotka eivät olleet aiemmin osallistuneet joukkorahoitushankkeisiin.

Kaikki aiemmin joukkorahoitushanketta rahoittaneet suhtautuivat uudelleensijoittamiseen positiivisesti ja näkivät sijoittamisen myös lyhyellä aikajänteellä todennäköisenä. Toisaalta ne, jotka eivät olleet aiemmin sijoittaneet tai, joiden aihepiiri oli uusi, eivät nähneet sijoittamista todennäköisenä. Toisaalta avoimista vastauksista kävi ilmi, että kiinnostusta joukkorahoitusta kohtaan löytyy sekä, että joukkorahoitus on vastaajien mielestä tullut jäädäkseen. Vastaajat olivat myös sitä mieltä, että joukkorahoitus

tuo lisää tilaa ja mahdollistaa innovoinnin kasvamista. Tämä tukee viitekehyksessä esitettyä siitä, että joukkorahoitus mahdollistaa rahoituksen myös sellaisille projekteille, jotka eivät olisi muutoin saaneet rahoitusta perinteisin keinoin.

Vaikka suurta todellista motivaatiota varsinaiseen rahoituspäätökseen ei kyselyyn vastanneilla vielä heti ollut, niin syyt, jotka voisivat johtaa rahoituspäätöksen tekemiseen, olivat lähinnä sosiaalisia. Eri-toten vastauksissa nousi esiin halu olla mukana itsellensä mielenkiintoisissa projekteissa. Lisäksi positiivisena joukkorahoituksen kasvulle voidaan pitää sitä, että suuri osa kuitenkin piti kampanjaan osallistumista helppona.

Yhteenvedona voi todeta, että vastaajat kokivat joukkorahoituksen positiivisena lisänä ja vaikka monet eivät vielä kokeneet sijoittamista ajankohtaisesti niin aikahaarukkaa kasvattaessa kiinnostus sitä kohtaan kasvaa. Toisaalta kiinnostuksen kasvattamiseksi tärkeää olisi mahdollistaa sellainen ilmapiiri, jossa myös rahoituksen hakijalle saataisiin vastuuta hankkeen onnistumisesta ja, että rahoittajalla olisi paremmat mahdollisuudet tehdä rahoitettavasta kohteesta arviointia.

Joonas Timonen (2015) tutki Sijoitusmuotoisen joukkorahoituksen sijoitusprosessia piensijoittajan näkökulmasta Laurea ammattikorkeakoulun opinnäytetyössään. Tutkimusmenetelmänä hän käytti kvalitatiivista tutkimusotetta ja kuvasi työssään sijoitusprosessin eri vaiheita ja loi niiden perusteella ehdotuksia sen parantamiseksi. Hänen saamansa tutkimustulokset tukevat pitkälti sitä mihin tässä opinnäytetyössä on päädytty. Tutkimuksessa suoritettujen haastattelujen perusteella hän päätyi johtopäätökseen, että joukkorahoituksen motivaatio syntyy halusta auttaa ja tukea erilaisia hankkeita, eikä ainoastaan halusta hakea pelkkää taloudellista tuottoa. Tuloksista nousi ilmi myös, että keskeisin riski sijoitusmuotoisessa joukkorahoituksessa on pääoman menettäminen. Sama tulos nousee esiin myös tämän opinnäytetyön vastaajien keskuudessa. Taloudellinen tappio oli selkeästi vastatuin vaihtoehto riippumatta sijoitusmotiivista. Timonen totesi myös, että lähtökohtaisesti sijoituksen tekeminen on helppoa, mutta tiedonsaanti voi olla rajallista ja se on vain rahoitusta hakevan yrityksen viestinnän varassa.

4.2 Pohdinta

Viitekehysten lähdemateriaali on aiheen tuoreuden takia hyvin uutta. Kuitenkin samaisesta syystä suomenkielistä kirjallisuutta aiheesta ei ollut tarjolla ja yleisesti ottaen vartenotettavia lähteitä ei ole tarjolla vielä suurissa määrin. Viitekehys perustuukin hyvin pitkälti erilaisiin englanninkielisiin raportteihin. Viitekehysten lähdemateriaalin monipuolisuudessa olisi siis ollut kehitettävää. Kuitenkin käytetty materiaali oli luotettavista lähteistä ja se valittiin asiayhteyden ja -tiheyden perusteella. Kokonaisuudesta muodostui lopulta selkeä ja johdonmukainen viitekehys. Lähteiden valinnassa pyrittiin vertailemaan niiden luotettavuutta ja keskinäistä sisältöä. Lähteitä pyrittiin myös käyttämään mahdollisimman

monipuolisesti niin kirjallisia kuin verkkolähteitä. Tietoperustaan olisi mahdollisesti saanut lisäarvoa tuomalla mukaan eri asiantuntijalähteistä saatua materiaalia esimerkiksi esitteitä tai heidän kanssaan käytyjä sähköpostikeskusteluja tai haastatteluja. Kaiken kaikkiaan viitekehystä ja empiirisestä osuudesta syntyivät toisiaan tukevat kokonaisuudet.

Tutkimus suoritettiin Haaga-Helia ammattikorkeakoulun opiskelijoille, jotka aloittivat opintonsa Pasilan toimipisteessä vuonna 2013. Näin saatiin helpotettua varsinaisen tutkimuksen suorittamista ja tutkimuksesta saatiin taloudellisesti, että ajankäytöllisesti tehokas. Toisaalta tutkittava ryhmä tuli tällöin maantieteellisesti samalta alueelta, joka osaltaan on vaikuttanut otoksen edustavuuteen suhteessa koko perusjoukon asenteisiin, kulutustottumuksiin tai varallisuuteen, eivätkä tulokset ole siksi täysin yleistettävissä. Kysely toteutettiin ainoastaan Haaga-Helian opiskelijoille, joten tulokset voivat olla hyvin erilaisia kuin, jos tutkimus olisi teetetty jonkin toisen ammattikorkeakoulun opiskelijoille. Voidaan olettaa, että saman korkeakoulun opiskelijoilla on hyvin samanlaiset lähtökohdat, sillä he ovat päätyneet samaan kouluun opiskelemaan. Vinouden lisäksi tuloksia saattaa myös määrittellä sulje-tuille kysymyksille tyypillinen ongelma, vastaajien harkitsemattomuus.

Tutkimuksen validiteetilla eli pätevyydellä tarkoitetaan sitä kuinka hyvin tutkimus mittaa sitä, mitä sillä oli tarkoitus mitata. Tutkimuksen validiteettia pystytään parantamaan huolellisella suunnittelemisella ja harkitulla tiedon keräämisellä. Työn validiteettia nostavia tekijöitä ovat muun muassa perusjoukon tarkka määrittely, edustavan otoksen hankinta ja korkea vastausprosentti. (Heikkilä 2014, 27.) Tässä tutkimuksessa validiteetti pyrittiin varmistamaan lomakkeen huolellisella suunnitella suhteessa tutkimuskysymyksiin sekä vastaajiin. Kysymykset olivat testauksen lopputuloksena selviä ja yksiselitteisiä. Otos on edellä todetuista syistä hieman vino, joka madaltaa tutkimuksen validiteettia. Kuitenkin kyselylomakkeella saatiin vastattua asetettuihin tutkimuskysymyksiin.

Tutkimuksen reliabiliteetti eli luotettavuus on saatujen tutkimustulosten tarkkuutta ja toistettavuutta. Toisin sanoen saadut tulokset eivät saa olla sattumanvaraisia. Tieteellistä tutkimusta ei saa yleistää niiden pätevyysalueen ulkopuolelle. Tutkimuksen edetessä on tärkeää pitää yllä systemaattista kriittisyyttä ja tarkkuutta reliabiliteetin varmistamiseksi. Reliabiliteetti saadaan parannettua tarpeeksi suurella otoskokoilla sekä varmistuksella siitä, että otos ei ole vino vaan edustaa tarpeeksi kattavasti koko perusjoukkoa. (Heikkilä 2014, 28.) Tutkimukselle pyrittiin varmistamaan tarpeeksi suuri otoskoko ja kohdejoukko pyrittiin valitsemaan mahdollisimman edustavaksi. Tarja Heikkilä määrittelee, että edustava otoskoko olisi tulla vähintään 100, jos tuloksia tarkastellaan kokonaistasolla. Vastausprosentti ei tutkimuksessa ollut kovinkaan suuri, vastauksia sille saatiin 56 kappaletta, joten tuloksia ei voida yleistää, mutta niitä voidaan pitää suuntaa antavina. Yhdenkin henkilön vastauksella on suuri painoarvo ja se vaikuttaa tunnuslukuihin sekä prosenttilukuihin. Sillä on selkeä vaikutus tulosten sattumanvaraisuuteen ja se alentaa työn hyödynnettävyyttä. Samasta syystä eri alaryhmiä ei pystytä vertailemaan luotettavasti, sillä niiden otoskoot jäävät hyvin pieniksi. Kysymykseksi jää edelleen se suuri

osa, jolta ei saatu vastausta, mitä mieltä he ovat joukkorahoituksesta? Tässä opinnäytetyössä pyrittiin välttämään liiallista yleistämistä, mutta samalla pyrittiin kuitenkin peilaamaan tuloksia viitekehukseen ja luomaan jonkintasoisia päätelmiä. Mutta huomionarvoista on kuitenkin, että vastaamattomien joukko on todella suuri.

Objektiivisuudella tarkoitetaan sitä, että tulokset eivät saa olla riippuvaisia tutkijasta eli tutkijaa vaihtamalla päästäisiin silti samoihin tutkimustuloksiin (Heikkilä 2013, 28-29.) Tässä opinnäytetyössä objektiivisuus on varmistettu siten, että tutkijan omat mielipiteet on eriytetty tuloksista ja tutkittaville ei ole esitetty johdattelevia kysymyksiä taikka saatuja tuloksia vääristelty. Tutkimuksen eettisyys pyrittiin varmistamaan tarjoamalla tutkimuksen vastaajille täysi nimettömyys sekä välttämällä eri ryhmien tai vastaajien leimaamista.

Mahdollisia jatkotutkimusaiheita voisivat olla saman tutkimuksen teettäminen eri kohderyhmille ja verrata saatuja tutkimustuloksia ryhmien välillä. Mahdollisia tutkimusjoukkoja voisivat olla esimerkiksi potentiaaliset rahoituksenhakijat tai rahoitusalan ammattilaiset. Lisäksi joukkorahoitukseen kiinteästi liittyvää joukon viisautta ja vaikuttamismahdollisuuksia olisi mielenkiintoista tutkia pidemmälle. Millaiset ovat joukon todellinen osallistumisaste, kiinnostus ja mahdollisuudet jälkimarkkinoilla? Yksi mielenkiintoinen tutkimusaihe olisi selvittää joukkorahoitusta ja onko eri demografisilla tekijöillä vaikutusta sijoittamiseen esimerkiksi tulojen ja työllisyyden suhdetta sijoittamishalukkuuteen. Toisaalta myös irtautumisvaihe ja jälkimarkkinat kaipaisivat kehitystä, joten niiden tilaa voisi selvittää ja antaa kehitysehdotuksia sijoittajan kannalta.

Opinnäytetyöprojekti alkoi loppukesästä 2015 työn aiheen suunnittelulla ja hahmottelulla. Päädyin aiheeseen, sillä kuultuani joukkorahoituksesta ensimmäisen kerran heräsi mielenkiintoni sitä kohtaan. Lisäksi aihe on tuore, eikä sitä siksi ole käsitelty vielä laajalti. Aiheen suunnitteluun käytin huomattavan paljon aikaa. Olin pyöritellyt aihevalintaa mielessäni jo aiemmin, mutta halusin ennen työskentelyni aloittamista työn tekemisen jouduttamisen ja selkeyttämisen vuoksi olla varma aiheestani. Työn viitekehysten kirjoittaminen alkoi syksyn kuluessa, jonka rinnalla suunnittelin kyselylomaketta karttuneen tiedon perusteella. Varsinainen kyselytutkimus suoritettiin joulukuun alkupuoliskolla.

Opinnäytetyö oli kaiken kaikkiaan hyvin aikaa vievä prosessi ja auttanut kehittämään omia työskentelytaitojani pitkäjänteisimmiksi. Mielekäs aihe auttoi kuitenkin työn tekemisen venyessä pitämään mielenkiintoa yllä. Opinnäytetyötä tehdessä opin hallitsemaan aluksi hieman hajanaista kokonaisuutta ja tiivistämään sitä helpommin hallittaviksi osakokonaisuuksiksi varsinkin, koska aihe ei ollut tekijälleen entuudestaan kovinkaan tuttu. Työtä tehdessä opin jäsentelemään tietoa ja huomaisin oppivani käyttämään SPSS-ohjelmistoa alun vaikeuksien kautta yhä paremmin.

Erityisen opettavainen kokemus oli kyselytutkimuksen toteuttaminen jo sen rakentamiseksi vaaditun tietoteknisten ominaisuuksien hallitsemiseksi, sillä Webpropol oli täysin uusi ohjelma ja sen sisäistämiseen meni aikaa. Seuraavaa vastaavanlaista tutkimustyötä tehdessäni korostaisin yhä enemmän kyselytutkimuksen etukäteisvalmistelua, niin saatekirjeen osalta kuin varsinaisten kysymysten muotoilun, että kyselytutkimuksen teettämisen etukäteisvalmisteluihin. Kyselytutkimuksen ja sen rajauksen onnistumisen merkitystä opinnäytetyölle ei voine liikaa korostaa. Vaikka saatekirjeessä pyrittiin määrittelemään joukkorahoitus lyhyesti, niin käsitettä ja opinnäytetyön rajausta olisi ollut hyvä käsitellä tarkemmin saatteessa. Näin mahdollisesti tutkimukselle olisi saatu enemmän vastauksia, joka olisi parantanut opinnäytetyön reliabiliteettia ja validiteettia. Toisaalta myös perinteikkäämmällä paperikyselyllä olisi voitu päästä hyödynnettävämpään aineistoon, sillä näin olisi saatu tutkimukselle enemmän vastaajia ja toisaalta mahdollisesti myös tasaisemmin eri koulutusohjelmista. Haastavaksi osoittautui myös aineiston analysointi niin, että siitä saadaan mahdollisimman paljon irti. Lopulta kuitenkin opinnäytetyöstä kehittyi selkeästi etenevä ja johdonmukainen kokonaisuus, vaikka joiltain osin aina löytyikin vielä parantamisen varaa.

Lähteet

Aitamurto T. 2012. Joukkoistaminen demokratiassa: Poliittisen päätöksenteon uusi aika. Luettavissa: https://www.eduskunta.fi/FI/tietoaeduskunnasta/julkaisut/Documents/tuvj_2+2012.pdf#search=aitamurto%20tanja. Luettu: 5.10.2015

Buckingham C. 2015. Crowdfunding Intelligence. The no-nonsense guide to raising investment funds on the Internet. LID Publishing Ltd. Lontoo.

De Buysere K., Gadjia O., Kleverlaan R., Marom D. 2012. A framework for European crowdfunding. Luettavissa: http://www.europ crowdfunding.org/files/2013/06/FRAMEWORK_EU_CROWDFUNDING.pdf. Luettu: 5.10.2015

European Securities and Markets Authority 2014. Investment based crowdfunding. Opinion 18.12.2014. ESMA/2014/1378. Luettavissa: http://www.esma.europa.eu/system/files/2014-1378_opinion_on_investment-based_crowdfunding.pdf. Luettu 23.11.2015

Euroopan komissio 2014a. Communication on crowdfunding in the European Union - Frequently Asked Questions. Luettavissa :http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-240_en.htm. Luettu: 5.10.2015

Euroopan komissio 2014b. Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle. Joukkorahoituksen tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntäminen Euroopan unionissa. Luettavissa: http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:3e0b89b3-b6eb-11e3-86f9-01aa75ed71a1.0013.01/DOC_1&format=PDF. Luettu: 10.11.2015

Finanssivalvonta 2015. Mitä on joukkorahoitus? Luettavissa: http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssi-asiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/muut_tuotteet/joukkorahoitus/Pages/Default.aspx. Luettu 5.10.2015

Freeman D. & Nutting M. 2015. Equity Crowdfunding for Investors. A Guide to Riskd, Returns, Regulations, Funding Portals, Due Diligence and Deal Terms. John Wiley & Sons Inc. Hoboken, New Jersey.

Heikkilä T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9., uudistettu painos. Edita Publishing Oy. Helsinki

Invesdor 2015. Joukkorahoituksen sanakirja. Luettavissa: <https://www.invesdor.com/finland/fi/academia>. Luettu: 5.10.2015.

Invesdor 2015b. Riskivaroitus. Luettavissa: <https://www.invesdor.com/finland/fi/how-it-works/for-investors/risk-warning>. Luettu: 17.10.2015.

Invesdor 2015c. Iron Sky. Luettavissa: <https://www.invesdor.com/finland/fi/success-cases/Iron-Sky>. Luettu: 27.10.2015

Investopedia 2015. Web 2.0. Luettavissa: <http://www.investopedia.com/terms/w/web-20.asp>. Luettu: 10.10.2015.

Investopedia 2015b. Impact investing. Luettavissa: <http://www.investopedia.com/terms/i/impact-investing.asp>. Luettu: 19.10.2015.

Kaleva 2013. Joukkorahoitus rantautuu myös Suomeen. Luettavissa: <http://www.kaleva.fi/mieli-pide/paakirjoitukset/joukkorahoitus-rantautuu-myos-suomeen/630620/>. Luettu 13.10.2015.

Neiss S., Best J., Cassady-Dorion Z. Crowdfund investing for dummies. John Wiley & Sons Inc. New Jersey.

Ordanini A., Miceli L. & Pizzetti M. 2013. Crowd-funding: transforming customers into investors through innovative service platforms. Luettavissa: <http://ezproxy.haaga-helia.fi:2133/docview/888256950/fulltextPDF?accountid=11365>. Luettu: 6.10.2015

Talouselämä 2014. Tolkkua rahoituksen villiin länteen. Luettavissa: <http://www.talouselama.fi/sijoittaminen/tolkkua-rahoituksen-villiin-lanteen-3458615>. Luettu: 13.10.2015

Timonen J. 2015. Sijoitusmuotoinen joukkorahoitus–sijoitusprosessi piensijoittajan näkökulmasta. Luettavissa: http://theseus.fi/bitstream/handle/10024/98008/ONT_Joonas_Timonen.pdf?sequence=1. Luettu: 16.1.2016

Työ- ja elinkeinoministeriö. Yrityskatsaus 2014: Murroksia ja uudistumista. Luettavissa: http://www.tem.fi/files/41042/TEMjul_39_2014_web_02102014.pdf. Luettu: 19.10.2015

Valtionvarainministeriö 2015. Joukkorahoituslaki toisi selkeät pelisäännöt toimialalle. Luettavissa: http://vm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/joukkorahoituslaki-toisi-selkeat-pelisaannot-toimialalle. Luettu: 5.10.2015

Valtionvarainministeriö 2014. Raportti joukkorahoituskyselystä. Luettavissa:

http://www.hare.vn.fi/upload/julkaisut/19842/5104_Raportti_joukkorahoituskyselystae.pdf. Luettu

14.10.2015

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

Opiskelijoiden kiinnostus ja tietämys joukkorahoituksesta

1. Sukupuoli? *

- Nainen
- Mies

2. Ikä? *

3. Koulutusohjelma? *

- Finanssi- ja talousasiantuntija
- Hotelli ja ravintola-ala
- Johdon assistenttityö ja kielet
- Journalismi
- Liiketalous
- Liikunta
- Matkailuala
- Myyntityö
- Tietotekniikka

4. Mistä kuulit joukkorahoituksesta ensimmäisen kerran?

- Sanoma- tai aikakauslehdessä
- Televisiosta tai radiosta
- Internetistä
- Tuttavalta tai perheenjäseneltä
- En ole kuullut joukkorahoituksesta aiemmin

Muualta, mistä?

5. Olen osallistunut joukkorahoitushakkeeseen:

 Rahoittajana Rahoituksen hakijana En ole osallistunut joukkorahoitushankkeeseen

Muutoin, miten?

6. Mikäli et ole osallistunut joukkorahoitushankkeeseen rahoittajana, miksi?

 Sijoitusmuoto on minulle entuudestaan tuntematon En ole löytänyt sopivaa hanketta Koen joukkorahoituksen liian riskiseksi sijoitusmuodoksi Rahatilanteeni on huono En koe Internetin välityksellä toimivia joukkorahoitusaloja luotettaviksi Rahoitusmuoto ei ole minulle sopiva

Jokin muu syy, mikä?

7. Mikäli olet osallistunut joukkorahoitushankkeeseen rahoittajana:

 Osallistuin aktiivisesti projektin edistymiseen joukkorahoitusaloitan kautta Keskustelin hankkeesta omilla sosiaalisilla piireilläni Seurasin projektin edistymistä, mutta itse osallistunut sen edistämiseen (esim. joukkorahoitusaloitan kautta tai kertomalla siitä tutuille) En seurannut projektin edistymistä

8. Kuinka todennäköisenä pidät osallistumista joukkorahoituskampanjaan seuraavan vuoden sisään?

1 2 3 4 5

Hyvin epätodennäköistä Hyvin todennäköistä

9. Entä seuraavan viiden vuoden sisään?

1 2 3 4 5

Hyvin epätodennäköistä ○ ○ ○ ○ ○ Hyvin todennäköistä

10. Valitse seuraavista joukkorahoitusmalleista ne, jotka ovat sinulle tuttuja:

- Sijoituspohjainen malli
- Lahjoituspohjainen malli
- Vastikepohjainen malli
- Lainapohjainen malli
- Mikään malleista ei ole minulle tuttu

11. Valitse seuraavista joukkorahoitusaloista ne, joista olet kuullut:

- Funded By Me
 - Indiegogo
 - Invesdor
 - Kansalaisrahoitus
 - Kickstarter
 - Kiva
 - Mesenaatti.me
 - PledgeMusic
 - Pocket Venture
 - RocketHub
 - Ulule
 - Vauraus Suomi Oy
 - Venture Bonsai
 - Jokin muu, mikä?
-

12. Minkä seuraavista vaihtoehdoista koet keskeisimmäksi riskiksi joukkorahoitukseen liittyen? Valitse mielestäsi tärkein.

- Rahallisen tappion
- Petetyksi tulemisen
- Kehittymättömät jälkimarkkinat
- Kattavan informaation saamisen hankkeesta

Viranomaisvalvonnan puutteen

Jonkin muun, minkä?

En osaa sanoa

13. Minkä seuraavista koet tärkeimpänä tekijänä, joka motivoi rahoittamaan joukkorahoitushanketta?

Mahdollinen taloudellinen voitto

Mahdollisuus hajauttaa sijoitusriskiä

Mahdollisuudet pieniin kertasijoituksiin

Saamani tuote tai palvelu

Saamani maine

Lähipiiriäni koskettava projekti

Halu tukea ja olla mukana minulle tärkeässä tai mielenkiintoisessa projektissa

Jokin muu, mikä?

En osallistuisi joukkorahoituskampanjaan rahoittajana

14. Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä:

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Joukkorahoitus on ohimenevä ilmiö	☐	☐	☐	☐	☐
Joukkorahoitus lisää innovointia	☐	☐	☐	☐	☐
Joukkorahoituksesta on tarpeeksi tietoa saatavilla	☐	☐	☐	☐	☐
Joukkorahoituskampanjaan osallistuminen on helppoa	☐	☐	☐	☐	☐
Joukkorahoitus on erittäin riskipitoista	☐	☐	☐	☐	☐
Rahoitettavasta kohteesta on vaikea tehdä tarkkaa arvioita	☐	☐	☐	☐	☐
Rahoittajilla tulee olla sananvalta rahoitettavaan hankkeeseen	☐	☐	☐	☐	☐
Alan valvonta on liian vähäistä	☐	☐	☐	☐	☐

Joukkorahoituslustoan merkitys on liian suuri rahoitettavien hankkeiden valinnassa

Sijoitan mieluummin perinteisten rahoitusmuotojen kautta

15. Vapaat kommentit ja ajatukset joukkorahoituksesta:

(Sivu 0 / 15)

Liite 2. Tutkimuksen saatekirje

Hei!

Olen finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelija. Teen opinnäytetyötäni joukkorahoituksesta ja tarkoitukseni on toteuttaa tutkimus, joka kartoittaa opiskelijoiden kiinnostusta ja tietoa joukkorahoituksesta.

Joukkorahoituksella tarkoitetaan Internetin kautta, joko yksilöiden tai organisaatioiden tekemiä rahoituspyyntöjä ennalta määritetyille projekteille, tuotteille tai hankkeelle. Kampanjoihin voi osallistua pienelläkin rahasummalla, mutta kun rahoittajia on useita, voidaan saada kasaan isoja summia.

Pyydän sinua vastaamaan kyselyyn tiistaihin 15.12. mennessä. Kyselyyn pääset osallistumaan seuraavan linkin kautta:

<https://www.webpolsurveys.com/S/FF323E440CF2093B.par>

Kyselytutkimuksen aineisto kerätään anonymisti sekä annetut vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Kyselyyn vastaaminen kestää noin 5 minuuttia. Vastauksesi on tärkeä opinnäytetyön onnistumisen kannalta.

Kiitos osallistumisestasi!

Laura Lindholm

laura.lindholm@myy.haaga-helia.fi